БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 275 (11261)
1966 оной
ноябриин 22,
вторник

сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…АЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ …А КОММУНИСТЫН …АРЮУСАЛГА

…АЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ түлэг дундаа оробо. Энэмнай хүдөө …ыдахи эгээл харюусалгатай …тэжэ тоологдодог гээшэ. Адуу…алаа тобир тарганаар, ашаг …иень доошонь буулгангүй, тэ… юрэ бусын гарзада нэрбүү…ай ондо оруулһан ажахы ха…юумые илажа гарадаг шуу. …шай үнэндөө ёһотойл шалгал…эрэ хүндын хэрэг болоно. Мү…хилээд байһан үбэлжэлгые эм…уримтайгаар үнгэргэлгэ бүри…һаа гүнзэгы удха шанартай. …эд иимэ ехэ түүхэтэ ойн бая…ажал хэрэгэй үндэр баян ам…аар угтаха уялгатайбди. Тии…лэ түлөө республикын мал…й дунда социалис мүрысөөн …хүсэтэйгөөр долгилжо эхилбэ. …ар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» …зой, Зэдын аймагай Ленинэй …ижэтэ колхозой гэшүүдэй …ет засагай 50 жэлэй ойн хүн…дэ социалис мүрысөө үргэнөөр …рүүлэе» гэһэн уряа ниитэ оло… эдэбхи үүсхэлэй, ажалай дэб…ын оршон байдалда дэмжэгдээ. …эдшье хаа хаанагүй дээшэ…лгэһэн шэнэ уялганууд тодор…гдоо.

…өөр мал ажал хүгжөөхэ, ашаг …нь дээшэлүүлхэ талаар шэнэ … жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэб, …алуулэн абаһан уялгануудай …лтатай дүүргэлтэнь хадаа …элгын үеын үрэ дүнгһөө заа… дулдыдаха байна. Энээнии …ан бүхэн һайн мэдэнэ, энэ … сагые һайнаар дабажа гара… түлөө эршэ хүсэеэ, мэргэжэл …барья элсүүлнэ, арга шадалаа …улна. Эдэ бүхы малшадай ехэ …элэй манлайда коммунистнууд …о барин алхалха ёһотой. Тэдэ…аажа байһан ажал дээрээ үль…эшээ харуулха; ниитын ажа…лда эдэбхитэйгээр хабаадаха …тайшье ха юм даа. Тэдэнэй … хэрэгһээ, эмхидхэхы нүлөө…хэ юумэн дулдыдаха байна.

…ахи уялгаяа эрхимээр дүүр… үбэлжэлгын үедэ ушардаг …шье бэрхэшээлһээ тунхарин…ижалта түгэсөөр дабадаг ком…ст малшад, ажал эрхилэгшэд, …жэлтэд ажахы бүхэндэ олон. …ай үбэлжэлгэдэ үшөө урда ха…аа бэлдэжэ эхилдэг улад ямар …эдэ диилдэбэ гээшэб. Хориин …ай «Первомайский» совхозой …ой отделениин коммунист… Манидара Мангалаев, Тудуп …нов гэгшэд ахалагша хонишо… хүдэлдэг юм. Энэ мэргэжэлээ …ээр шудалһан малшад. Эдэ…алаа ядангүй ондо оруулхын …да үшөө ногооной ургаагүй… …ойшо бэлдэжэ ороно бшуу. …алан дээрэ һаг шэбхээ мал… гаргаха,газараа уһалха, ногоо…ээдөө сабшажа абаха, байра …лаа заһаха. Тиихэдээл хони… … үбһэ, зелёнкоор дуталдаа, …эй хүйтэндэ дааараа, зүдэрөө … байгаагүй.

…имэл хадаа эдэ хонишод жэл … хурьга олоор абадаг, һооһо … хайшалдаг, хурьгадаа түр… түлжөөдэг шуу. Энэ жэлдэ …эр 100 эхэ хонин бүриһөө …урьга түлжүүлээ, һооһо абаха …ряа үлүүлэн дүүргэнхэй. Мү…энэ эхилээд байһан үбэлжэл…эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаад, …н гэжэ һанаа зоборигүй ажал… байдаг. Юумэнь түгэс бай… тэдэнэр сүлөөтэй шэнги, …ын хэрэгтэ хабаадаха, эрдэм …лээ дээшэлүүлхэ сагаар эл… байдаг. Тиимэ байха ёһотойшье. …ай түрүү ябаха, үльгэр жэ… харуулха гэһэн үүргэеэ эрхи… бэелүүлжэ байһанай гэршэ …но.

…алай үбэлжэлгэ, тэрэнэй һай… үнгэрэлгэ малшадай ажал эм…эгшэд, мэргэжэлтэд болон ажа… хүтэлбэрилэгшэдһөө мүн лэ …ад дулдыдаха байна. Тиихэ… коммунист нэрэ зэргэтэй … тушаалтадай харюусалга хоёр …ар ехэ гэхэдэ буруу болохо… Малшадай ажал хүдэлмэриие …амар бэрхээр эмхидхэдэг, хү…рилдэт газарта үрэ дүнгынь …охон байдаг. Холо ошонгүй тэ… «Первомайский» совхозой дүр-бэдэхи отделениин байдалһаа нэгэ жэшээ бодото баримта болгон харуулая. Энэ отделени үнгэрһэн үбэлжэлгые һайнаар дабажа гараа һэн. Тэрэнэй ашаар тус отделени юһэ һара хүдэлөөд байхадаа һү, мяха, һооһо гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэээ. Мүнөөшье бэлэдхэл һайнтайгаар үбэлые угтаба. Бардам хүрэхэ үбһэтэй, һолоомон хуу сомогдонхой, силос ехээр даранхай. Һаамхай үнеэдтэ бурдууг уулгагдажа, дрожжоор эһээһэн хэршэмэл һолоомон үгтэнэ, искусственна аргаар һүн буйлуулагдана.

Отделениин малшадай амжалта һайнаар хүдэлхэ эрхэ байдалай тогтоогдоһон ушар хадаа зүб, мэргэжэл, түгэс хүтэлбэриһөө болоно. Энэ талаар отделениие эрхилэгшэ коммунист Д. Г. Гунзыновай, малшадай бригадир коммунист Г. В. Ивановой хубита ехэ. Коммунистнуудай ударидадаг малшад Октябриин революцнин илан мандаһаар 50 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгээр угтаха бүгэдэ ниитын хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай.

Иимэ жэшээнүүдые ажахы бүхэнэй коммунистнуудай хэрэг үйлэһөө барагдашагүй олоор харуулжа боломоор. Үбэлжэлгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр, харюусалга ехэтэйгээр угтаһан үүсхэлшэ коммунистнууд нютаг бүхэндэ олон. Гэбэшье һанаһанда хүрөөгүй ушарнууд баһал эндэ тэндэ ушараад байдаг. Даалһан хүдэлмэридөө, албандаа хайша хэрэгээр хандадаг, харюулжа байһан малаа турааха, гарзалуулха, мүртэй ёһоор ашаг шэмыень дээшэлүүлдэггүй коммунистнууд бии. Энэмнай коммунистын бэелүүлхэ уялгые хүсэд ойлгодоггүй, өөртөө эрилтэгүйгөөр хүдэлдэгэй хойшолон болоно.

Баргажанай аймагай Аргадын совхозой Иликчинэй һаалиин фермые коммунист С. Д. Очиржапов даадаг юм. Тус фермын байдал мүнөө бирагүй. Малай үбэлжэлгые ёһоор бэлэдхэлгүйгөөр угтаа. Задагай зайдан байра, тэжээл буйлуулха хэрэг эмхидхээгүй ушар үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө муугаар нүлөөлөө. Үнеэд үдэр ерэхэ тума хооһоржо, һүнэй оросо хэмгүйгөөр доошоо буугаа. Теэд иимэ аягүй юумэ болохоёо байна гэжэ энэ коммунист обёороо, ойлгоогүй. Отделениин партийна организаци, совхозой парткомшье хадаа коммунистын хүдэлмэридэхи дутагдалые саг дарыдань элирхэйлжэ шадаагүй.

Малай үбэлжэлгын халуун хаһада коммунист хүн урдахяа хараад, гансал ажалдаа тухашаршоод ябаха бэшэ, бусад нүхэдтөө туһалха, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха, гүүртэ, отара, фермын ажалшадай дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэридэ хам оролсохо уялгатай. Социалис мүрысөө эмхидхэлгэ, тэрэнэй үрэ дүн согсолго, хүн бүхэндэ ойлгуулжа үгэлгэ, харуулан ойлгуулха агитацние дэлгэрүүлгэ хадаа коммунистын эрхэ бэшэ хабаадалсаха асуудал. Мал ажал дээрэ хүдэлжэ байгаа коммунист болбол түрүү дүй дүршэл, онол аргануудые нэбтэрүүлэгшэ, тэрэнние үүсхэгшэ байха ёһотой.

Тобшолон хэлэхэ болоо һаа, мал ажал дээрэ хүдэлжэ байһан коммунистын харюусаха юумэнь олон, тэрэнһээ эрилтэшье ехэ. Коммунист хүн ажалдаа коммунис ёһоор хандалгын жэшээ харуулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, али бүхы шэнэ юумые үүсхэдэг, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэй оролсодог байха гэһэн эрилтэ партиин Устав табина бшуу. Энэ эрилтые малшан коммунистнууд энэ харюусалгатай үедэ үндэр сэгнэлтэтэйгээр бэелүүлхэ байһандань лаб батаар этигэмээр.

Энэ үедэ партийна организацинуудай, тэдэнэй хүтэлбэрилхы органуудай харюусалга улам шангадана. Тэдэнэр мал ажал дээрэ хүдэлжэ байһан коммунистнуудай ажал хэрэгтэ үдэр бүриин туһаламжа үзүүлжэ, тэдэнэй хойноһоо хиналта табижа байха ушартай.

Малшадай дунда партийна нүлөө үргэдхэхэ, коммунистнуудай үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлхэ гэээшэ партийна организаци бүхэнэй үдэр бүри анхарха хэрэг мүн шуу.

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН 50 жэлэй хүндэлэлдэ

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой хүдэлмэришэд Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай шэнэ амжалтануудые туйлана. Эндэ ажалдаа шалгаржа, арадтаа магтуулагшадай тоо үдэрһөө үдэртэ олошорж байдаг. Зураг дээрэ: электро-механическа цехэй слесарьнүүдэй бригадын бригадир Иван Николаевич Мирошников.
П. БУРМАКИНАЙ фото.

ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭГДЭЭ

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэл республикымнай модо бэлэдхэлэй промышленностиин хүдэлмэришэдтэ өөрын онсо илгаатай жэл болобо гэхээр. Парти, правительство арадай ажахын энэ һалбари саашадань хүгжөөхэ тогтоол баталан абаһан юм. Модо бэлэдхэлэй, модо болбосоруулгын предприятинуудай олон түрүүшүүл орден, медальнуудаар шагнагдаа. Тэдэнэй нэгэн, модо бэлэдхэлтын мэдээжэ мастер Алексей Павлович Кудряшев Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Парти, правительствын анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэһэн модошод үндэр хайрада хүртэһэнөө бодото ажал хэрэгээрээ харюулхые оролдоно. Тэдэнэр Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсажа, социалис уялга абажа байна.

Шулуутайн леспромхозой модошод республикын барилгашадай дунда мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэһэн Баргажанай леспромхозойхидой үүсхэлые дэмжэжэ, энэ алдарта ойн хүндэлэлэй социалис уялга абаба. Шулуутайн модошод «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудай дундаһаа эгээл түрүүлэн модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ арба нэгэ һарынгаа түсэбые дүүргэһэн тухайгаа элидхээ. Даабаряа болзорһоонь 20 хоногоор уридшалан дүүргэһэн модошод һарын дүүрэтэр үшөө 30 мянган кубометр модо шэрэхэ зорилготой.

Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан түрүү бригаданууд абаһан уялгаяа түрүүшын үдэрһөө үлүүлэн дүүргэнэ. Нүхэр М. Е. Марковай даадаг бага комплексно бригада октябрь соо 2264 кубометр модо бэлэдхээ. Нүхэд Н. П. Таюрскиин, С. М. Красиковай, И. И. Кузьминай хүтэлбэрилдэг бригаданууд 2100—2200 кубометр модо отолһон байна. Эдэ бригаданууд ноябриин эхинһээ хойшо 10—15 кубометр модо үдэр бүхэндэ даабариһаа гадуур бэлэдхэнэ.

Модо шэрэдэг автомашинын жолоошод Ю. Н. Мясников, Л. Ф. Лобанов, Ф. К. Расшивалов мүрысөөндэ шалгаржа ябана. Тэдэнэр үдэр бүри даабариһаа гадуур 8—10 кубометр модо шэрэнэ.

Н. ТЮРНЕВ.

УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭБЭ

Прибайкалиин аймагай «Заветы Ильича» колхоздо баяртай мэдээсэл дуулдаба. Покровскын һаалиин түрүү фермын малшад һү һааха жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Фермынхид үнеэн бүриһөө 2100 литрэй орондо 2176 литр һү һааһан байна.

Тус фермынхид һү һаалгаар зунайнгаа уялга амжалтатайгаар дүүргэһэн байгаа. МТФ-тэй коллектив ажалдаа амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Улаан туг хэтэ мүнхэдөө барижа байхаар абанхай.

Покровскын фермын һаалишад эдэ үдэрнүүдтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбөөр ажаллажа байха юм. Колхозой эрхим һаалишан Н. М. Токмакова 10 һара соо 2471 литр һү үнеэн бүриһөө һаагаа. Залуу һаалишад Тамара Белоусова, Нина Молокова гэгшэд тэрээнһээ нэгэ бага гээгдэнэ. Октябрь һарада үнеэн бүриһөө 163 литр һү һааһан һаалишан Е. И. Михайлова шалгарһан байгаа.

ТАБА МЯНГААР ХАЛЯАБА

БЭШҮҮРЭЙ СОВХОЗ. Һаалишан Дулма Гармаева олон жэлэй турша магтаалтай хүдэлжэ байдаг. Ажалайнгаа хэды бэрхэшье һаа, түрүү онол аргануудые хэрэглэн, үбэлэйшье сагта һү ехээр һаана.

Һаяхан нэгэ иимэ һураг дуулдаба. Дулма Гармаева энэ жэлдэ 40 мянган килограмм һү һааха уялгатай байгаа. Теэд тэрэнээ хоёр һараар уридшалан дүүргээ. Мүнөө 45 мянгада хүргөөд, уялгаяа таба мянган килограммаар халяаба.

Зориттой эхэнэр! Иигэжэ нютагайнь зон хөөрэлдэдэг. Тэрэнэй хэдэг ажалые харахадашни, зоригтой хүнэй бүтээсэнь эли байдаг. Үнеэдээ үбэлдөө һайнаар эдеэлүүлнэ, хаһа сагыень алдангүйгөөр һаана. Илангаяа түрүүшынхеэ тугаллаһан үнеэдые һайнаар харууһалжа, һү ехэтэй болгохын түлөө анхардаг.

Һаалишан Гармаева мүнөө үедэ Октябриин 50 жэлэй ойдо дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, энэ жэлдэ амжалта туйлахые хүсэнэ. Үнгэрһэн арба һарада үнеэн бүриһөө 2265 килограмм һү һаагаа. Ноябрь, декабрь һара соо үшөө лаб лэ үнеэн бүриһөө хоёр зуу гаран болгогдожо, жэлэй дүүрэтэр 2500 килограммда хүргэгдэхөөр хараалагдана.

В. БОРИСОВ.

Даалгабариһаа гадуур...

Онохойн модоной комбинадай коллектив ажалай ехэ амжалтануудые туйлаба. Тиигэжэ 19,2 мянган кубометр хюрөөдэмэл материал гаргаа. Тэрэнэйнь 3000 кубометр һарын түсэбһөө гадуур юм.

Жэшээлхэдэ, шпала хюрөөдэжэ бэлэдхэгшэд түсэбһөө гадуур 13,5 мянган шпалын модо түмэр замшадта эльгээһэн байна.

Тиихэдэ гэр байра түхеэрэгшэд түсэбһөө гадуур 80 бүлын багтаамжатай гэрнүүдэй түхеэрэлгэ бэлдээ юм.

Г. МИХАЙЛОВ.

МЭРГЭЖЭЛ ТҮГЭС ХЭБШЭН

Зургаан жэлэй саада тээ Владимир Амханов «Электромашина» заводто хэбшэнээр хүдэлжэ эхилһэн. Номгон даруу зантай залуухан хүбүүн суута дархан Галдан Ленхобоевой шабинь боложо, хэб бүтээлгын орёо мэргэжэлдэ анха түрүүн шэлжээ бэлэй. Тэрэ үедэ «Электромашина» завод заһабарилтын юрын лэ бишыхан предприяти байһан. Детальнуудые шудхалтын хэбүүдэй хэлбэри орёо бэшэ һэн. Харин мүнөө гайхалтай ондоо болоо. Ашаа тээхэ, буулгахашье автокранууд, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй электромоторнууд бүтээгдэн гаргагдана.

Владимир Амханов Галдан Ленхобоевой заабари, һургаал анхаралтайгаар шагнажа, шэлэһэн мэргэжэлээ шэн зоригтойгоор шуданханхай. Мүнөө хэбүүдые бүтээхэ эрхим мэргэжэлтэй болонхой. Тэрэнэй гараар бүтэһэн хэбүүдэй ёһоор эгээн орёо, нарин детальнууд бүтээгдэн гаргагдана.

Галдан Ленхобоев пенсидэ гарахадаа, Владимир Амхановай дүршэл түгэс хэбшэн болоһондо баярлан, үнэн зүрхэнһөө амаршалжа, гарыень шангаар адхаһан. Залуу хэбшэн багшынгаа юрөөл үгөөр улам зоригжон, мүнөө ажалай эрхим амжалтануудые туйлажа байнхай. Тэрэнэй дурадхалаар уралан нарижуулгын хэдэн арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, хэдэн мянган түхэригэй арьбалалта хэгдэнхэй.

Д. НАНЗАНОВ,
«Электромашина» заводой ахалагша инженер-технолог.

һАЙН һУРАГ

ИВАЛГА. Эндэхи туршалга-үйлэдбэрилтын ажахын гурбадахи отделениин һаалишад Октябриин 49 жэлэй урда тээ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн юм. Мүнөө үшөө нэгэ һайн һураг дуулдаад байна. Энэ отделениин һаалишад социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, жэшээ харуулан ажаллаад, ондоо фермэнүүдэй ажалые урагшань таталсаһан байха юм.

Мүнөө болоод байхада, үйлэдбэрилгын ажахы гүрэндэ һү худалдалтаар жэлэйнгээ түсэбые дүүргээд байна. Энэ жэлдэ 25 мянган центнер һүнэй орондо, 25500 центнер худалдагдажа, түсэбынь 500 центнерээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Ажахын олон һаалишад ажалдаа шалгарба. Дүрбэн һаалишад үнеэн бүриһөө 2500 гаран килограмм һү һаагаа. 25 һаалишад, хоёр мянгаһаа дээшэ һү һаагаа.

Арга боломжоёо хаража үзөөд, ивалгынхид жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 2 мянгаһаа бага бэшэ һү гүрэндөө худалдаха гэлсэбэ. Харин 1967 ондо, Октябриин 50 жэлые угтуулан хамта 34 мянган центнер һү һааха, тэрэнэйнгээ 27 мянгые гүрэндэ худалдаха зорилго табинхай. Ерэхэ жэлдэ энэ ажахы үнеэн бүриһөө 2150 килограмм һү һаахаар хараална.

А. ОРБОДОЕВ.

ЭРТЭЭНҺЭЭ БЭЛДЭНЭ

Анаагай совхозой ажалшад ерэхэ жэлэйнгээ ургаада эртээнһээ бэлэдхэл хэжэ, нуга сабшалан, тарялан хадалан дээгүүрээ 5000 тонноһоо үлүүтэй наг шэбхэ гаргаад байна. Тус совхозой Ашангын отделенидэ үтэг шэбхэ тараалга илангаяа эмхитэйгээр ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, эндэ гаргагдаһан 700 тонно шэбхын 500-нь сабшалангай газарта тараагдаа юм.

Совхозой 1-дэхи, 4-дэхи, 5-дахи отделениинүүдэй луговодууд Баруун булаг, Амгаланта, Бэлшэр, Шулуута, Хүнды, Зэргэлээ гэхэ мэтэ газарнуудай нуга сабшаланда нилээдгүй ехэ шэбхэ гаргажа, үтэгжүүлгэ хэһэн байна.

Гадна энэ совхозой 392 гектар сабшалангай газарта намарай уһалалга хэгдэһэн, бүхыдөө 8 километр утатай һубаг ханаабууд сэбэрлэгдэһэн байха юм.

В. АБИДУЕВ.

Һаяхан БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ А. У. Хахалов Улаан-Үдын ажаүйлэдбэрнин түрүүшүүлдэ орден болон медальнуудые барюулба. Зураг дээрэ: А. У. Хахалов Улаан-Үдын ТЭЦ-эй гагнууршан (зүүн гарһаа) Виктор Николаевич Сперанский гэгшэдэ «Ажалай габьягай түлөө» медаль барюулжа байна.
Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Ивановска областьдо уулзалганууд болобо

ИВАНОВО. (ТАСС). КПСС-… ЦК-гай Политбюрогой гэ…үүн, ЦК-гай секретарь А. Н. …елепин Ивановска область …оод, ноябриин 15-һаа 19 хү…этэр байба.

Ноябриин 19-дэ „КПСС-эй об…ом соо областиин партийна, Со…эдэй ба ажахын эдэбхитэдтэй …өөрэлдөө.

Н. В. Подгорный Бадгаштейндэ

БАДГАШТЕЙН. (ТАСС). …ССР-эй Верховно Соведэй Пре…диумэй Түрүүлэгшэ Н. В. …одгорный, Совет болон Авст…иин гүрэнүүдэй ажал ябуулаг…ад ноябриин 19-дэ Австриин …альцбург гэжэ газар нютаггай, …схайлан хэлэбэл, Бадгаштейн …отой тапилсаа.

КПСС-эй делегаци Эхэ орондоо бусаба

Болгариин Коммунис партиин …Х съездын хүдэлмэридэ хабаа…һан КПСС-эй ЦК-гай Гене…альна Секретарь Л. И. Бреж…ев түрүүтэй Советскэ Союзай …оммунис партиин делегаци …ябриин 20-до Софиһаа Моск…ада бусажа ерэбэ.

Внуковска аэродром дээрэ тус …елегациие нүхэд А. П. Кири…енко, А. Н. Косыгин, К. Т. Ма…уров, А. Я. Пельше, М. А. Сус…ов, А. Н. Шелепин, В. В. Гри…ин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Ус…инов болон бусад угтаа.

(ТАСС).

„ДУУН-ШУБУУН ТУХАЙ ДОМОГ"

Кремльдэ Казахстанай искусствын мэргэшүүлэй концерт болобо

Ноябриин 18-да Кремльдэхи Съезднүүдэй ордондо ерэһэн зоной үмэнэ Тянь-Шань уулын саһата үндэр оройнууд, Казах нютагай халюурма баян таланууд, хубилан һалбарһан дайдын хото городууд, хүн зон харагдаба. Казагай артистнуудай баяр ёһололой концерт мүнөө ниислэл хотодо үнгэргэгдэжэ байгаа Совет Казахстанай үдэрнүүдэй гол зүйл болоно. Энэнь Москва хотые, манай Эхэ ороной бүхы арадуудые аха дүү республикын зүгһөө хүргэгдэһэн үнэн зүрхэнэй амар мэндэ болон дуулдаа.

Ниислэл хотын айлшад «Дуун-шубуун тухай домог» гэһэн гоё һайхан зүжэг наада табиба. Гол хабаадагшань дуун болоно. Тиигээд казах арадай үнгэрһэн байдал тухай, тэрэнэй һанал бодол, хүсэл эрмэлзэл тухай, түүхэтэ гайхамшаг хубилалтанууд тухай түүхэлэн хөөрэнэ. Эдир наһан, уран бэлигэйнь Октябриин хубисхалаар һэргээгдэһэн хүдөө тосхон, арадай өөрэ янзын соёл болбосорол энэ дуун дотор юрэ буса тодоор элирэн харагдана. Дуушад, хүгжэмшэд, уран баледэй, арадай хореографиин мастернууд бэлиг шадабариингаа бэрхэ мэргэнние Кремлиин сценэ дээрэ хабархан харуулаа. Эдэнэр уран бэлигэй одод байгаа гэжэ хэлэжэ боломоор.

Энэ концертдэ А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов хабаадаа. Тэрэшэлэн Казахстанай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. Б. Бейсебаев, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай секретарь С. Н. Имашев, СССР-эй культурын министр Е. А. Фурцева, Казагай ССР-эй культурын министр Л. Г. Галимжанова гэгшэд зал дотор байлсаа.

(ТАСС).

Финляндиин правительственна делегаци нютагаа бусаба

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Премьер-Министр Рафаэль Паасио түрүүтэй Финляндиин правительственна делегаци Советскэ Союзда албанай хэрэгээр зургаан хоногто айлшалба.

Ленинградайхид хани барисаата хүршэ гүрэнэйнгөө түлөөлэгшэдые хани халуунаар үдэшөө.

БКП-гэй IX СЪЕЗД ХААГДАБА

СОФИ. ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд Д. Бочаров, Н. Кошечков иигэжэ дамжуулна:

Болгариин Коммунис партиин IX съезд ноябриин 19-дэ угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда хүдэлмэреэ дүүргээ.

Партиин хүтэлбэрилхы органуудай һунгалтын дүнгүүд түгэсхэлэй заседани дээрэ сонсохогдоо.

Болгариин Коммунис партиин Центральна Комитедэй, Центральна хиналтын-шалгалтын комиссиин шэнэ составые съезд нэгэн дуугаар һунгаһан байна. БКП-гэй Центральна Комитедэй пленум боложо, БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретаряар Тодор Живков дахяад һунгагдаа гэһэн мэдээсэлые съезд нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

БКП-гэй ЦК-гай Политбюрое пленум доро дурсагдаһан составтайгаар һунгаа: Боян Былгаранов, Борис Велчев, Живко Живков, Иван Михайлов, Иван Попов, Пенчо Кубадинский, Станко Тодоров, Тано Цолов, Тодор Живков, Тодор Павлов, Цола Драгойчева.

Политбюрогой гэшүүндэ кандидадуудаар: Димитр Димов, Лучезар Аврамов, Пеко Таков, Ангел Цанев, Костадин Гяуров, Крыстю Тричков, Иван Абаджиев һунгагдаа.

БКП-гэй ЦК-гай секретарьнуудаар: Борис Велчев, Боян Былгаранов, Венелин Коцев, Иван Прымов, Станфо Водоров һунгагдаа. Секретариадай гэшүүдээр: Владимир Бонев, Стоян Гюров, Стефан Васильев һунгагдаһан байна.

Центральна хиналта-шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр Стоян Караджов һунгагдаа.

БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Тодор Живков хани халуунаар угтагдан эли тодо түгэсхэлэй үгэ хэлээд, с'ездые хаагаа.

СОВЕТ-ФИНЛЯНДИИН КОММЮНИКЕ

Премьер-Министр Рафаэль Паасио түрүүтэй Финляндиин правительственна делегаци СССР-эй правительствын уряалаар Советскэ Союзда ерээд, 1966 оной ноябриин 15-һаа 19 хүрэтэр албанай хэрэгээр айлшалаа.

Совет-Финляндиин коммюнике дотор тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, энэ айлшалгын үедэ хоёр талын хүсэд үгэеэ ойлголсоһон, үнэн сэхэ хөөрэлдөөнүүд болоо.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ Совет талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков болон бусад хабаадаба.

Советскэ Союзай, Финляндиин хоорондохи харилсаан һайн байна, хоёр ороной хоорондо ажабайдалай элдэб асуудалнуудаар тогтоогдоһон харилсаа, холбоонууд ходолоо аятай үрэ дүнгүүдые үгэнэ гэжэ хоёр талынхид дахинаа ханангяар тэмдэглэбэ. Советскэ Союз Финлянди хоёрой хоорондохи хани хүршэ ёһоной харилсаан дотор амгалан ёһоор зэргэ оршолгын гол ёһонууд бодото дээрэ бэелүүлэгдэнэ.

Финляндиин эб найрамдалта нейтральна политика, бэе бэеэ хүндэлэлсэлгын үндэһөөр бүхы гүрэнүүдтэй байгуулһан хани ёһоной харилсаан уласхоорондын асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсолгые хүгжөөлгэдэ һайнаар нүлөөлнэ, бүгэдэ ниитын эб найрамдалай хэрэгтэ туһа хүргэнэ гэжэ хөөрэлдөөндэ хабаадагшад дахинаа тэмдэглэбэ. 1966—1970 онуудта дүүргэгдэхээр баталагдаһан удаан болзортой хэлсээн худалдаа наймаагаа саашадань хүгжөөхэ тогтууритай, найдамтай үндэһэ һуури болоно гэжэ ханангяар тэмдэглэгдээ.

Хоёр ороной хоорондын экономическа харилсаа хүгжөөхын тула хүсэд хэрэглэгдээгүй ехэ арга боломжо бии гэжэ хоёр талынхид нэгэ һаналтайгаар тэмдэглэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, хоёр талын хоорондо гол түлэб ойлголсоһоной үндэһөөр, худалдаа наймаанай ба бусад экономическа холбоо барисаа үргэдхэхэ арга боломжонуудые саг үргэлжэ шэнжэлхын тула, хоёр ороной экономическа экспертнүүдэй хоорондохи саг үргэлжын, бүри нягта харилсаа бэелүүлхэ зорилготой Совет-Финляндиин саг үргэлжын комисси тогтоогдонхой.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, Финляндиин Республикын Президент Урхо Кекконенэй 1966 оной июньдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ гараһан уласхоорондын асуудалнууд хоёр талын хоорондо зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, 1966 оной июньдэ тунхаглагдааша Совет-Финляндиин коммюнике дотор дурдагдаһан уласхоорондын асуудалнуудаар баримталдаг хараа бодолнуудаа хоёр талынхид дабтан лаблаба.

Албанай хэрэгээр Финлянди ошохыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгиниие урьһан уряае Премьер-Министр Паасио Финляндиин правительствын үмэнэһөө дамжуулаа. Энэ уряалынь хүндэтэйгөөр зүбшөөгдэн абтаа Айлшалалгын болзор хожом хэлсэгдэхэ.

Премьер-Министр Рафаэль Паасио түрүүтэй Финляндиин правительственна делегациин СССР-тэ айлшалжа ерэһэниинь Советскэ Союзай, Финляндиин хоорондохи хани хүршэ ёһоной харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ шухала туһа хүргэхэ байха.

(ТАСС).

Вьетнамда эсэргүү США-гай хорото ябуулга болюулая!

Азиин, Африкын оронуудтай һаналаа нэгэдэхэ советскэ комитет Вьетнамда эсэргүү американска империалистнуудай зэрлиг муухай аашануудые олон миллион совет хүнүүдэй үмэнэһөө зэбүүрхэн буруушаахые уряалһан мэдүүлгэ тунхаглаад, США-гай зэрлиг муухай түримхэйлэлгые эсэслэн зайсуулха тухай эрид шанга эрилтэ табиба.

Совет арад өөрынгөө интернациональна уялгые хододоо дүүргэдэг; аха дүү вьетнам арадта али бүхы дэмжэлгэ ба туһаламжа үзүүлдэг байгаа, американска түримхэйшүүлые эсэслэн һамна сохиторнь үзүүлхэ байха гэжэ мэдүүлгэ дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Улаан-Үдын трикотажна фабрикын хүдэлмэришэдэй дунда Агуу-ехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Тэдэнэй дунда Анна Семёновна Кузнецова шалгаржа ябана. Тэрэ үдэр бүриингөө даалгабари үлүүлэн дүүргэхэтээ хамта, һайн шанар туйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. С. Кузнецова ажалдаа.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭРХИМЭЙ ЭРХИМҮҮДЫЕ ШЭЛЭН АБАХА

КПСС-эй зэргэдэ шэнэ гэшүүдые абаха, тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ манай парти саг үргэлжын анхарал хандуулдаг.

КПСС-эй Уставай, партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдэй эрилтын ёһоор, партида мэдүүлгэ үгэһэн хүн бүхэниие абаха бэшэ, харин тэдэнэй дундаһаа эрхимүүдынь шэлэн абаха ёһотой бшуу.

Захааминай аймагай «Коммунизм» колхозой партийна эхин организаци партида шэнэ хүнүүдые абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитойхон анхарал хандуулна. Илангаяа колхозой үйлэдбэри дээрэ шалгарһан түрүү хүнүүд КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудаар абтана. Үнгэрһэн жэлдэ тус партийна организаци партиин гэшүүндэ кандидадаар табан хүниие абаа. Тэдэнэй тоодо мал адуулагша С. С. Гапилов, гүүртые даагша һаалишан Д. Г. Бадмаев, һаалишад Н. Д. Бальжурова, Х. Д. Цыбенова, Б. Ц. Будаева гэгшэд. Эдэ нүхэднай ажал дээрээ шалгарһан, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг хүнүүд. Партиин гэшүүндэ кандидадаар ябаха болзоройнгоо дүүрэһэнэй һүүлээр, тэдэнэр бултадаа КПСС-эй гэшүүндэ абтаа. Байгша ондо тус колхозой гурбан хүн партиин зэргэдэ оронхой.

Колхозой партийна комитет залуу коммунистнуудые һургаха, хүмүүжүүлхэ асуудалые коммунистнуудай суглаан дээрэ табидаг, мүн энээн тушаа бусадшье хэмжээнүүдые абадаг. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм байгуулагшадай моральна кодекс—коммунистын ажабайдалай хуули заншал» гэһэн асуудал партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ бэлэй. Суглаанда хабаадаһан коммунистнууд энэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлгые һайжаруулха, партиин Устав болон Программын эрилтэнүүдые түүргэхэ тушаа партиин гэшүүн бүхэндэ шанта эрилтэ табиха тухай хэлсэгдэһэн байна.

Тус суглаанай шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгон, колхозой партийна комитет залуу коммунистнуудай һургуули эмхидхээ. Энэ һургуулида арбан хоёр хүн һуралсана, хэшээлынь һарадаа нэгэ дахин үнгэргэгдэдэг. Партиин эмхидхэлэй байгууламжа, партийна эхин организацинууд—партиин үндэһэ һуури, КПСС-эй гэшүүдэй уялга ба эрхэнүүд гэһэн асуудалнуудаар хэшээлнүүд үнгэргэгдөөд байна. Колхозой парткомой секретарь нүхэр С. С. Бадмаев, партийна комитедэй гэшүүд Г. Ш. Балуев, Н. Б. Хадаев гэгшэд лекци, элидхэлнүүдые залуу коммунистнуудта уншаһан байха. Тэдэнэй уялгануудые тодорхой жэшээгээр баримталан хөөрэжэ үгэһэн.

Гадна колхозой партийна комитет партида ороһон шэнэ хүнүүдые колхозой үйлэдбэри дээрэ зүбөөр хубаарилан табиха хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа хандуулдаг. Мүнөө үедэ залуу коммунистнууд Д. Ц. Буренов, Х. Д. Цыбенова, Д. Г. Бадмаев болон бусад колхозой үйлэдбэриин шиидхэхы һалбари болохо мал ажал дээрэ ажаллажа, бусад нүхэдтөө эрхим ажалай жэшээ харуулжа ябана. Имагта гансахан ажал дээрээ бэшэ, мүн ниитын хүдэлмэридэшье эдэнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Партийна суглаанда зүбшэгдэхэ али олон асуудалнуудые бэлдэлсэдэг, партийна суглаанай абаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хиналсадаг. Колхозой партийна комитет залуу коммунистнуудта саг зуурын партийна даабари үгэдэг, тэдээнтэй хирэ боломоор лэ уулзажа хөөрэлдэдэг заншалтай болонхой.

Эдэ бүгэдын ашаар тус колхоздо кандидадай болзорые үнгэрһэн партиин гэшүүндэ кандидадууд байхагүй.

Партиин зэргэдэ шэнэ хүнүүдые шэлэн абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгые тон шухала дээрэ «Коммунизм» колхозой партийна комитет зүбөөр тоолоно гэжэ һанагдана.

Ц. ЦЫБИКОВ,
КПСС-эй обкомой инструктор.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГТА

Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойдо

«Агуухэ Октябриин 50 жэ лэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр уг тая» гэһэн Мухар-Шэбэ «Эрдэм» совхозой, Зэдын Ле нинэй нэрэмжэтэ колхозой үү хэлые Баргажанай аймаг ажахынууд халуунаар дэмжэ Жэшээлхэдэ, Баргажанай совх зой хүдэлмэришэд, инженерно техническэ хүдэлмэрилэгшэд алба хаагшадай социалис уял ганууд аймагай газетын хууд һанда толилогдожо, бэшэ ажа хынуудай коллективүүдые ал алдарта һайндэртэ зорюулагд һан социалис мүрысөөндэ шу оролсохыень уряалба.

Баргажанай булганай мүрөөр...

Ямбуй, Кабанье болон Гаа га мүрэнүүдэй дээдэ урасха дахи хада хабшал, ой та соогуур булганай мүрөөр 200 шахуу ангуушад гара Түрүүшын үдэрһөө эхилж Шитхан һууринай ангууш Константин Беляев 10 бул 50 хэрмэ олзотойгоор бусаж ерэбэ. Баргажанай коопзвер промхозой ангуушад аха дү Евгений, Геннадий Поздняко вууд тус тустаа 8—8 булга, дэн арбаад хэрмэ олзоборилһо байна.

Баатар хүбүүдэй дурасхаалда

Эсэгэ ороноо хамгаалһа Агуухэ дайнай үедэ наһа бар һан түрэл нютагайнгаа хүбүү тэ зорюулһан хүшөө Баргаж һууринда мэнэ һая бодхоогд бо. Хүшөө нээлгэ дээрэ айма гай гүйсэдкомой түрүүлэгшы орлогшо Ц. Д. Цыбикжапов, рэгэй комиссар И. И. Януше ский, ВЛКСМ-эй райкомой се ретарь К. П. Бадмаев, фронт ябаһан Н. И. Гаськов гэгшэ үгэ хэлэбэд.

Гадартай мяха— гүрэндөө

Мал шахан таргалуулдаг Бо доной совхозой хүдэлмэришэ харууһалдаг малайнгаа шэгнүү нэмээхэ жэлэйнгээ түсэ 100 процент дүүргэбэ. Тус со хозой нэгэдэхи отделениин ма шад Николай Гаськов, В. П. Зверьков гэгшэд түсэбһөө дуур аяар 264 центнер мях тушаагаа.

Һүн далай салгидуулна

Октябриин 50 жэлэй ой зорюулагдаһан социалис мүры сөөндэ оролсоһон Аргадын со хозой Гаргын фермын һаали шан Дамдин Батуева ноябри 10-да жэлэйнгээ түсэб дүүрг бэ. Тэрэ 240 центнер һү һажа гүрэндэ тушаагаа. Тэрэшэлэн энэ совхозой Унаасайн фермы һаалишан Дунсан Дашиева б һа жэлэйнгээ түсэб дүүргэж 1967 оной түсэбөөр ажалла байна.

Авиаторнуудай урагшатайл

Баргажанай-Адагай аэропор тын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэ дэ илангаяа һайнаар ажаллан Павел Кириллович Колмаков хүтэлбэрилдэг коллектив ре публикын конкурс—харалгад хабаадажа, дамжуулгын улаа вымпелдэ хүртөө. Мүнөө эн коллектив Октябриин 50 жэл ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угт хаар зэһэнхэй.

Түсэбһөө гадуур 199 тонно

Баргажанай аймагай Втор чермедэй түлөөлэгшэд энэ жэ лэй 10 һарын түсэбэй дүүргэ тын дүн гаргахадань, аяар 19 тонно түмэр түсэбһөө гадуу тушааһан байба. Энэ хэрэг Хурамхаанай, Үүрэгэй, Бая Голой дунда һургуулинууд коллективүүд илангаяа эдэбх тэйгээр хабаадаа юм.

МОДОШОДОЙ АМЖАЛТА

«Октябриин 50 жэлэй ой ажалай амжалтаар угтажа, ороноо баяжуулая» гэһэн уря гаар республикын бүхы лес промхозуудай коллективүүд хандаһан Баргажанай леспро хоздо модо бэлэдхэлэй түрү бригаданууд, пунктнууд оло юм. Тэрэнэй тоодо Лебяжи модо бэлэдхэгшэд оролсо Энэ пунктын коллектив ажал 9 һарын дүнгөөр «Забайкаллес комбинадай дамжуулгын Улаа туг болон шанда хүртэбэ.

Модошодой һайндэрэй үе леспромхозой 9 хүдэлмэриш гүрэнэй шагналда хүртэ Тэдэнэй тоодо бригад И. И. Скосырский — Ленин орденоор, шофер А. С. Ма гэшүүн отолгшо В. М. Р чико, участогай мастер И. Меньшиков, хүдэлмэри Н. В. Распопов бригад «Хү дэлэлэй Тэмдэг» орден бар гадаһан юм.

С. БАИРОВ.

Шиидхэгдэхээр болоһон асуудал

МАЛШАДАЙ АЖАЛ ХҮНГЭДХЭХЭ ТУХАЙ

Малай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха талаар манай республика дотор нилээд ехэ оролдолго гаргагдаһан байна. Юрэдөө, оньһо машина, техникын бии болоогүй фермэ мүнөө олохонь бэрхэтэй. Теэд хүсэд һайнаар оньһожоруулагдажа, үнэхөөр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэн, продукциин үнэ сэн хямдаруулхада нүлөөлһэн жэшээнүүд хомор. Фермэ дээрэ тодхогдоһон түхеэрэлгэнүүд хэды саг соо гаргашаяа харюулнаб гэжэ хэншье тооложо үзэнэгүй.

Олон ушарта ажал ехэтэй хүдэлмэри машинын хүсөөр хэдэг болоходо гаргашань доошолхын оронда бүри дээшээ гаранаа. Үгышье һаа, тэндэ тодхогдоһон түхеэрэлгэнүүд ашаглагдангүй миин хэбтэжэ, жэбэ жонхоло эдигдэжэ, эбдэржэ һандаржа хэбтэдэг. Хэдэ хэдэн ажахынуудта тэжээл тарааха, силос ашаха олон машинанууд орой хэрэглэгдэнгүй орхигдошонхой.

Эдэ бүгэдэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, фермэ дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха талаар тусхай харюусалгатай хүнүүд байхагүй, тэрэниие хэншье удариданагүй. Тиимэһээ тэдэ хаягдаһан техникын, мүнгэ зөөриин түлөө хэнһээшье шангаар асууха аргагүй болодог.

Үхэрэй гү, али гахайн фермэнүүдтэхи хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха хэрэг зүндөө ябаһаар. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд дураараал өнэ тэрэ юумэ хэдэг байна. Зүгөөр энэ талаар тусхай гурим баримталангүй, хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөө мэдээд лэ, фермын ажал нэгэ талаарнь гү, али үргэлжэдэнь оньһожоруулха асуудал шиидхэдэг заншалтай болошонхой. Халтад гэбэл, тэдэнь ямаршье проектгүйгөөр хэгдэжэ захалдаг. Тиихэдэ энэ оньһожоруулгаһаань ямар аша үрэ гарахаб гэжэ тоолодоггүй, тэрэнэй саашадаа ажахыда ямаршье туһагүй байгаа һаань, хэншье харюусангүй һаладаг.

Малай фермэнүүдые оньһожоруулха хүдэлмэри мүнөө гол түлэб гурбан предприяти: «Целинстрой» трест, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй отделенинүүд болон тэрэнэй барилгын-монтажна управлени хэхэ уялгатай. Энэ ушарта материально-техническэ хэрэгсэлнүүд эдэ гурбан эмхи зургаануудта хубаарилагдана. Тиимэһээ али нэгэндэнь хэрэгтэй түхеэрэлгэ, хэрэгсэлнүүдэй дутаалдажа байхада, нүгөөдэдэнь миин хэбтэхэ. Энээн дээрэһээ хүдэлмэри унжагайрна, шанарынь муудана бшуу.

Юрэдөө хойшодоо малай фермэнүүдэй ажал ехэтэй хүдэлмэри ёһоор оньһожоруулхын тула энээндэ нэгэ тусхай эзэниинь олохо шухала гэжэ һанагдана. Тиимэ эзэн байгаа һаа, ажал ехэл урагшатай бүтэхэ байһаниинь элитэ.

Малай фермэнүүдэй ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха талаар нэн түрүүн Хүдөө ажахын министерство эзэн байха ушартай. Теэд мүнөө дээрээ энэ үүргэеэ дүүргэнэгүй. Саашадаа энэ хүдэлмэри гуримшуулха, һайжаруулха гээл һаа, мал ажалай фермэнүүдые оньһожоруулха хүдэлмэриие эрхилхэ тусхай управлени бии болгожо, тэрэнэй начальнигые хүдөө ажахын министрэй орлогшоор томилбол, зохихо һэн.

Иимэ управлени бии болоо һаа, тусхай түсэб табиха таһагтай байха болоно. Тэрэнь ажахы, аймаг бүхэндэ, республика дотороо ямар түхеэрэлгэнүүдые хаана тодхохоб гэжэ тодорхойлхо, тодхожо үгэхэ аргатай байха гэжэ һанагдана. Энэ хэрэгтэ һомологдоһон мүнгэ зөөринь нэгэ гараар гараха ха юм. Мүн ажахынуудта оньһожоруулга ямар аша үрэтэйб гэжэ шэнжэлхэ байна.

Энэ управлениин үйлэдбэриин таһаг, главна инженерынь бүхы хүдэлмэри эмхидхэхэ, хиналта табиха аргатай байха һэн. Оньһожоруулгын проект уридшалан зүбшэн хэлсэдэхэ, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй дурадхалнуудые хараала абахала зохид болохо бшуу.

Мүнөө үедэ манай республикын ажахынуудта КВ-100-200-300 түхэлэй 3 мянга шахуу котел тодхогдонхой. Теэд тэдэнэй 25—30 процентнь энэ тэрэ шалтагаанаар хүдэлдэнгүй, сагһаа урид хэрэглэлһээ гарашадаг, хаягдадаг.

Тиихэдэ хэды олон вакуум, үнеэ һааха флягануудай эбдэрхэдэ тэрэниие хаяад, шэные абадаг болонхой. Юуб гэхэдэ, эдэ машинануудые заһаха мастерской байхагүй. Манай һанахада, «Сельхозтехникын» нэгэ мастерскойе эдэ машинануудые заһабарилха шэглэлтэй болгоходо яахаб.

Гадна республикын туршалгын станцида гү, али нэгэн түрүү ажахынуудта хүсэд оньһожоруулагдаһан үнеэдэй байра, нүгөөдэнь гахайн байра түхеэржэ, тэрэнэй ажалтай колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые, мэргэжэлтэдые танилсуулха, дүршэл абхуулха саг ерээ гэжэ һанагдана.

В. СУМЦОВ.
«Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй СМУ-гай начальник.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

ЭХИЛЬЭНЭЭ ДҮҮРГЭХЭ, БАРИҺАНАА БАТАЖУУЛХА

Май һарын эхин багаар һэн. Аймагай партийна эдэбхитэд Хори тосхондоо сугларжа, «КПСС-эй XXIII съездын хүдэлмэриин дүн ба аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэһэн асуудал эрмэлзэл зоригжолой оршон байдалда зүбшэн хэлсэһэн юм. Энэмнай ехэ, холын хараатай, зорилго үргэнтэй асуудал гээшэ aаб даа.

Гэхэтэй хамта партийна организацинуудай дайшалхы шадабариие, тэдэнэй нүлөө болон харюусалгые улам дээшэлүүлхэ, коммунистнуудай түрүү үүргые үргэдхэхэ тухай тиихэдэ ехэ хөөрэлдөөн болоо. Партийна хүтэлбэрилгэ дээрэ һүүлэй үедэ горитойхон, аша үрөөр баян хубилалтануудай боложо байгаашье һаань, зарим партийна организацинуудта парти доторой хүдэлмэриин биригүй байдалтай байһан тушаа, тэдэнэй үйлэдбэриин хэрэгтэ энэ гэхээр нүлөөлхэ шадабаригүй байһан тушаа онсо тэмдэглэгдээ бэлэй.

Тэрэншье яаха аргагүй зүб. Партиин табиһан асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ гээшэ имагтал партийна организацинуудай, үргэн ниитэ коммунистнуудай эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриин хэмжээнһээ заатагүй дулдыдаха байна ха юм.

Энэ суглаанай ехэ хэрэг шиидхэһэн тухай дэлгэрэнгы тоосоое өөрынгөө хуудаһанууд дээрэ толилхо зуураа, аймагай «ШЭНЭ ҮДЭ» газетэ иигэжэ бэшээ һэн: «Ленинскэ партиин XXIII съездын хараалһан агууехэ үг зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэрэлээ, оюун бодолоо аймагай коммунистнуудай элсүүлхэ байһандань этигэл ядагданагүй». Тиигэхэ ёһотойшье. Тэрэ этигэл найдабаридань хүрэхын түлөө аймагай партийна олонхи организацинууд, диилэнхи коммунистнууд энэ үнгэрһэн үедэ ехэ юумэ бүтээгээ, саашадаа алхасаяа улам үргэдхэхэ аргаяа тодорхойлонхойшье.

Партиин ээлжээтэ съездын үнгэрһэнһөө хойшо долоон һара үнгэрбэ. Тэрэ съездын табиһан зорилгонуудые хүсэндэнь хүргэхын тулада партийна организацинуудай бүтээжэ байһан хэрэг үйлые алишье талаһаань аймагай газетэ хэр зэргээр өөрынгөө хуудаһанууд дээрэ харуулна гээшэб? Аймагай партийна организацинуудые, бүхы коммунистнуудые ехэ хэрэгтэ уряалһандаа хүрэнэ гү? Эдэ асуудалда харюу үгэхын тулада «Шэнэ Үдын» мүрөөр мүшхэжэ, нэгэ хэдэн ажаглалта хээе.

Түрүүшын үедэ газетын далайса ехэ һэн. «КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө!», «Шэнэ табан жэл тухай хөөрэлдөөн», «Табан жэлэй түрүүшүүл», «Партиин түсэбые хүсэндэнь хүргэе» гэхэшэлэн шэнэ гаршагуудые нээбэ. Партиин «ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлээ!» гэһэн ниитэ гаршаг мүн бии болоо. Эдэ шэнэ гаршагууд доро совхозуудай болон бусад предприятинуудай партийна организацинуудай ажал ябуулгые, тэдэнэй ударидахы, элсүүлхы болон хүмүүжүүлхы хүдэлмэриие үргэнөөр харуулхань, жэшээ баримта болгон, үргэн ниитэ зондо хөөрэжэ үгэхэнь гэжэ һанагдаһан байгаа.

Харин бодото дээрээ энэмнай ондоо байшоо. Дээрэ хэлэһэн гаршагууд доро түрүүшээр нэгэ-хоёр юрэнхы материалнуудые толилходол гээд лэ, тэрэ дарһадаа энээн тушаагаа мартажархина. Тиихэдэ энэ үедэ газетын хуудаһанууд дээрэ партийна организациин гурбан лэ секретариин бэшэгүүд тунхаглагдаа. Үбһэ хуряалгын үедэ толилогдоһон Хурбын совхозой парткомой секретарь нүхэр Жалсараевай, Анаагай совхозой парткомой секретарь нүхэр Шангиновай үгэнүүд зэлгэрэнгы мэдээсэлэй (информациин) удхатай байха юм. Эдээн соо бэшэгдэһэн юумэнь гэхэдэ, үбһэ хуряалга дээрэ һайнаар хүдэлжэ ябаһан хүнүүдэй нэрэ, обог, хэһэн хүдэлмэриинь хэмжүүр, абтаһан үбһэнэй центнер. Тиихэдэ ерэхэ үбэлжэлтын үедэ ниитынгээ алтуһа малда бардам хүрэхөөр үбһэ сабшажа абахын түлөө партийна организациин, коммунистнуудай эмхидхэжэ байһан ажал ябуулга тушаа нэгэшье үгэ эндэ бэшэгдэнэгүй бшуу.

Партийна организацинуудай ударидахы үүргэ тушаа тодорхой зохидоор, хурса удхатайгаар бэшэгдээгүй байхадань, бултандаа ёһоор хүдэлдэггүй юумэ гү гээд бодолгото болохоор байна. Гэбэшье ямар нэгэ партийна организациин хүдэлмэриин дутуу дундануудые, алдуу эндүүнүүдые элирхэйлэн шүүмжэлхы корреспонденци, мэдээсэл бараг бүригүүдые бэбал газетын хуудаһанууд дээрэ олохонь бэрхэтэй. Үйлэдбэри дээрэ, шиидхэхы участогуудта али зэргын олон коммунистнууд хүдэлдэг, партиин хараалһан хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхын тулада хубитаяа ехээр оруулжа байдаг, социалис мүрысөөнэй манлайда ябадаг гээшэб. Теэд тэдээн тухай һанахадаа ганса нэгэл бэшэдэг байһаниинь гэмшэлтэй бшуу.

Табан жэлэй түрүүшын жэлые амжалта түгэсөөр үдэшэхын, Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтахын тулада аймагай промышленна предприятинууд, совхозууд дээгүүр социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. һайн амжалташье туйлагдана. Байгша оной гурбан кварталай дүнгөөр аймагай малшад республиканска мүрысөөндэ 3-дахи һуури эзэлээд байна ха юм. Түсэб даабаряа һайнаар дүүргэдэг леспромхозуудшье аймаг соо бии. Социалис мүрысөө эмхидхэн ударидаха дүй дүршэлөөр баяжаһан партийна организацинууд, партийна бүлэгүүд, партийна ударидагшад олошоржол байна. Тэрэ дүй дүршэлые согсолхо, олониитэдэ харуулха, саашань бүтэлэнэй хэрэг болгохо гэжэ оролдоно гээшэ гү? Энэ талаар аймагай газетэ, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд мүртэй юумэ хэнэгүй гэхэдэ заашье алдуу болохогүй.

Һүүлэй хоёр һарын туршада аймагай партийна эхин организацинуудта, партийна комитедүүдтэ тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо, дүүрэнтэжэ байһан үетэй. Эдэ суглаанууд дээрэ КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө партийна организацинуудай хэжэ байһан юумэн алишье талаһаань хурса удхатайгаар, шүүмжэлхы шэнжэтэйгээр хэлсэгдэһэн зэргэтэй. Гэбэшье «Шэнэ Үдэ» газетэ, тэрэнэй редакци партийна ажабайдалдахи энэ шухала кампаниие харуулха гэжэ оролдоногүй. Партийна тоосоото һунгалтын суглаан болобо гэһэн богонихон нэгэ хэдэн мэдээсэлһээ бэшэ, гүнзэгыгөөр шүүжэ, шэнжэлһэн корреспонденци гү, али коммунистнуудай ажаглалта, тэмдэглэл газетын хуудаһанууд дээрэ олоногүйбди.

Гэхын хажуугаар партийна темэ дээрэ толилогдоһон (тон үсөөхэншье һаа) материалнуудай удхань, найруулгань һула, юрэнхы тэмдэглэл шэнги байна. Бодолготойгоор, ерэхэ сагай асуудал шиидхэхэдэ туһа хүргэхөөр, шэнжэлхы болон шүүмжэлхы удхатайгаар партийна материалнууд бэшэгдэдэг һаа, ниитын хэрэгтэ шиидхэхы нүлөө үзүүлхэ байһаниинь дамжаггүй бшуу. Харин «Шэнэ Үдэ» мүнөө үеын эрилтэдэ харюусама зүйлнүүдые тунхаглажа биранагүй гэжэ тобшолол хэлтэй болоно. Жэшээнь, октябриин 19-дэ КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Бальжировай «Лекционно пропагандые дээдэ хэмжээндэ табиха» гэһэн статья тунхаглагдаа бэлэй. Теэд тэрэнь һайнаар, муугаар хүдэлдэг лекторнүүдэй нэрэ обогоор дүүрэн. Удаань «бидэ эрхэ бэшэ... табиха, һайн һуури эзэлхэ, һайжаруулха, тоосооень дуулаха, дуралхаха, саг үргэлжэ анхаралаа хандуулха....» гэһэн үгэнүүд һубарилдаихай байха юм. Иимэ статьяһаа һуртаал абахань гайтай хаш.

КПСС-эй XXIII съездын, мартын (1965 он), майн Пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө партийна организацинуудай хэжэ байһан ажал ябуулгые үргэнөөр харуулжа байхын оронда «Шэнэ Үдэ» халаа өөрынгөө хуудаһанууд дээрэ саанаһаа абтаһан пресс-бюротой, ТАСС-ай, АПН-эй материалнуудые хэмһээ үлүүгээр толилно. Үнгэрхэдөө зарим номернуудайнь гурбан нюур бүрин саанаһаа абтаһан зүйлнүүдээр бүтүүлэгдэнэ. Өөһэдынь юумэн гэхэдэ 30—40, ехэдээл һаа 100 мүрэй хэмжээтэй байдаг. Августын 17-ной, 19-нэй, июлиин 6-най номернууд бодото жэшээнь боложо үгэнэ.

Партиин Хорин райком, «Шэнэ Үдэ» газетын редакци халаа эдэ дутуу дуншануудые эбсэжэ ёһотой байгаа. Саашадаа бодожо үзэхөөр болоһон хэрэг гэжэ тэмдэглэе.

(Жалсараевай... сурбалжа)

ТУРКМЕНИИН ССР. Дунда Азиин элсэнүүд сооһоо эхи абажа гараһан угаа томо газопровод ороной Европодохи түб хубиин олон городуудые болон тосхонуудые дулаагаар болон гэрэлээр хангадаг юм. Туркмениин шэнжэлэгшэд ехэ амжалта туйлаа. Тэдэнэр Каракумын элсэн тала дайдын зүүн талын хубида Ачак гэжэ тужа соо газай угаа ехэ уурхайе бэдэрэн олоһон байна. 1966 оной февраль һарада 270 метр гүнзэгыһээ газ хүсэтэ ехээр соробхилон гараа. Эндэхи газай нөөсэ 60—100 миллиард кубометр тухай гэжэ багсаагдана. Дунда Ази—Центр гэһэн газопровод Ачагһаа орсйдоол хэдэхэн километрээ гарадаг юм. Ачак гэжэ тужа соо олдоһон газ энэ газопроводто оролгадаха байна. Нэгэдэхи скважина газопроводтой холбогдожо дүүргэгдэхээ ябана.

ТАСС-ай фотохроника.

|СОШОРДОМО ДОХЁО|

„ТАРГАН ТАБАН ХОНОГТОЙ"

Иигэжэ урданай зон дэмы хэлсэдэггүй байгаа ёһотой. Хэрбээ энэ үедэ малые байра муутайгаар байлгажа, үбһэ тэжээлээр таһалдуулаад турааажархибал, һүүлдэнь тэдэндэ тоһо шудхажашье өөдэлүүлхэнь бэрхэтэй болошохо бшуу.

Энээниие Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд мэдэнэ гээшэ гү, али үгы гү?

Мүнөө колхозой хонишолой алишье бригадада, отаранuудта ябахада үбэлжэлгэдөө эрхимээр бэлдээд, хонидоо һайнаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ байна гэхын аргагүй.

Петропавловка тосхоной хажуудта хонишон Николай Рябовай даадаг отарынхид үбэлжэхэ юм. Энэ хонидойнь хуушан хашаа үргэдхэлдэжэ, хажуудань залгалаа барижа байнхай. Теэд тэрэнь дүүргэгдээгүй, хушагдаашьегүй.

— Хонидойнгоо байра дулаалха аад, энэ барилгань дүүрээгүй, һаатуулжа байна. Эндэмнай хэлэн дархашуул хүдөөһөө нэрэтэй болодог. Теэд тэдэниие холо ондоо ажалда абашана. Хонидоймнай байрын хэзээшье бэлэн болохонь мэдэгдэнэгүй, — гэжэ хонишон Н. Рябов һанаата болоно.

Тэрэшэлэн хонидойнь байрын газаа зөөгдэжэ абтаһан үбһэн, зелёнко, һолоомоншье тон бага. Ехэдээл һаа хоёр-нэгэн хоногто эдюулхэ үбһэ тэжээл бии.

— Ганса мори тэргээр үбһэ, һолоомоёо зөөжэ хүшэхүрнэгүйб. Тэжээлыетнай трактораар зөөлгэжэ үгэхэбди гэжэ отделениин эрхилэгшэ, бригадиршье үни хэлэһэн юм. Харин мүнөө хүрэтэр үгыл даа,—гэжэ хонишод мэдүүлнэ.

Үнгэрхэдөө хонидойнь хашаа, хорёо соогуур үбдэгсөө шэбхэ бамбалзажа, зарим газартаа хүрэшөөд, елүүр мүльһэн болошонхой.

— Колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ шэбхые бульдозёроор түлхюулжэ үгэхэбди гээд найдуулаа һэн. Теэд баһал тохёолдоогүй байна. Өөһэдөө энээниие лом, хүрзөөр онгилоод үзөөбди, газар хоронгүй,—гэжэ нүхэр Рябов хэлэнэ.

Тус отарын зарим эхэ хонид бүри декабриин тэнгһээ хойшо хурьгалжа эхилээ. Тиигэбэшье хээли ехэтэй болоһон хонидынь илгагдажа, тусгаар эдеэлүүлэгдэнэгүй. Тиимэһээ тэдэнэй зариман хүсэеэ татажа ябанхай. Мүнөө хүрэтэр өндэ эхэ хонидто эдюулхэ орооһо талханай зүйл таһалагдажа үгтөөгүй, хонин бүридэ үдэрэй 400 грамм үбһэн, нэгэ бага сагаан һолоомон эдюулэгдээд лэ адуулагдана.

Тииһээ титэрээ өнэмнай колхоз соотоо нилээд түрүү отара гэжэ тоотой. Пёдондо үбэл Николай Рябовай даадаг отара зуун эхэ хониин бүриһөө 95 хурьга түлжүүлһэн. Ерэхэ жэлэй үбэлжэлтын үедэшье тэрэнһээ үсөөн бэшэ хурьга абахаар.

Теэд колхозой түрүү отарын иимэ байдалтай байхадань, бэшэниинь ямар гээшэб? Бүришье биргүй. Покровко тосхондо хоёр отара бии. Тэндэ баһал тиимэ байдал үзэгдэнэ.

Эдэ бүгэдэ тушаа колхозой правлени, партком, мэргэжэлтэд һаналаа табиха ёһотой. Даншье һанаа амархан һуултай бэшэ болоо.

К. БОБРОВ,
«Бичурский хлеборов» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

АРЮУН hАЙХАН ЗАНШАЛ— АЖАБАЙДАЛАЙМНАЙ ШЭМЭГ

МҮНӨӨДЭР— НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИ НЭЭГДЭБЭ

АРАДУУДАЙ ёho заншал ту... exэ хөөрэлдөөн одоошье ...бэ. Энэ хөөрэлдөөн үни ... хүлеэгдэhэн юм. Үеhөө үе-... үг залгамжалан ерэгшэ ёho ...шал жэлhээ жэлдэ улам бая-...а, мүнөөнэй ажабайдалда зо-... тааруу шэнэ hонин зүйл-... нютагжахал ёhоороо ню-...жана бшуу.

...бэшье урданай барга үедэ ...гша татан үндэhэжэhэн ёho ...шалай зарим тэды ... хархис ...атай зүйлнүүд аяар энэ бо-...roo шэрэлдэhээр, ажалша ... совет хүнүүдэй ажабай-...да haад тойбо хэhээр гээшэ. ... талаар «Буряад үнэн» ...тын хуудаhануд дээрэ ho-...нолтой хөөрэлдөөн гараhан, ... тоото уншагшад hанамжа-...даа дурадхан бэшэhэн юм.

...эшээлбэл, «Дэгэл захатай, ... ахатай», «Бурханай хайра ...ар» гэhэн статьянуудта ха-... болгон толилогдоhон бэшэ-...дые уншагшад мартаагүй ...той.

Тус конференци ехэ туhатай ажал хэхэ, үшөө ойлгогдоогүй байгдаhан ёho заншалай оёоргүй гүнзэгы баялигтай танилсуулха, тэрэнэй hайн hайхан нүлөөе бодотоор тайлбарилжа үгэхэ аабза гэжэ найдагдана.

Илангаяа мүнөө үргэнөөр нэбтэржэ, өөрынгөө hуурида бүхэжэжэ байhан шэнэ hонин, хүмүүжүүлгэ ехэтэй ёho заншалай нүлөөн туйлай ехэ юм. Һургуулида, совхоз болон колхозуудта, фабрика болон заводуудта үндэhэжэнхэй.

Тус хуудаhандамнай толилогдоhон гурбан корреспонденци соо hонирхолтой асуудал табигдана, манай ажабайдалда нэбтэрэн орожо байhан шэнэ hонин ёho заншал тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ёho заншал ...эхэ конференцидэ Тываhаа ...эн айлшад Светлана Монгу...вна Бече-оол, Георгий Нико...вич Курбатский уран зохёолшо ...ьен Мадасонтой Улаан-Үдын ...опорт дээрэ хөөрэлдэжэ байна.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ШЭНЭ ҮЕЫН НАЙЖА

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО ЛВРЗ-гэй Соёлой ордон республикымнай ...мээн үнинэй соёлой гуламтануу-...ай нэгэн юм. Тус ордоной ...дэлмэридэ hүбэлгэн бэрхэ ...жабайдалда бии боложо бай-...даг элдэб шэнэ хубилалта-...нуудта дуратай, тэдэниие олониитын дунда нэбтэрүүлхын түлөө оролдодог хүнүүд олоороо ...абаададаг. Тэдэниие Ордоной директор, Буряадай АССР-эй культурын габьяата ажал ябуулагша нүхэр А. Ф. Янбиков шадамар ...эрхээр хүтэлдэг. Энэ хүмнай гансахан кино, наада, залуушуулай вечер гэхэ мэтэ хүн зоной ...арxада хэрэгтэй болодог ажал ...дэлмэри хэдэ байдаггүй. Мүнөө ...еын, коммунизм байгуулжа ябаа ...үнүүдэй байдалда бии боложо ...айдаг хубилалтануудые зүб харь...цань оруулжа, хэрэгтэйень саашань хүгжөөхын түлөө ехэхэн ...оролдолго гаргана. Жэшээнь, залуу хүнүүдэй айл бүлэ болохо ...хэ удха шанартай хэрэгые ЛВРЗ-гэй Соёлой ордон соо шэнээр, шэ...нэ ёhоло үнгэргэдэг болоо hэмнай. Тэрээхэн нэгэ ёhолол шэнэ заншал боложо хүгжөөд, зоной байдалда дэлгэрээ hэн. Тиигэжэ Улаан-Үдэ хотодомнай гэр бүлэ бололгын шэнэ Ордон нээгдэhэн юм. Оройдоол жэл хүрэхэгүй саг соо энэ Ордон хүдэлнэ. Гэбэшье тэндэ мянгаад шэнэ айл түрүү...шынгээ утаа гаргаhан байха. Тэ...дэ булта эбтэй эхитэй, жаргалтай ...буудаг.

Үгышье hаа, арбан зургаан наhанда паспорт үгэлгые ЛВРЗ-гэй Ордондо ехэ hонёор үнгэргэдэг. Советскэ Армида алба хэхээ ...ямар нэгэ залуу хүбүүнэйнгөө ...мордоходо, тэдэ баяр баясхалан...тай оршон байдалда үдэшэдэг, ал...баа дүүргээд бусажа ерэхэдэнь ...ехэ hайханаар угтажа, бүлэдөө ...абадаг. Мүн коллективтэнь шэнэ ...хүнэй түрэхэдэ, тэрэниие ехэ ...баяр, жаргалда тоолодог, ёho гурим соонь сэгнэдэг. Тэрээндэ нэрэ үгэлгые, түрэhэнэйнь үнэмшэлгэ барюулха хэрэгые ЛВРЗ-гэй соёлой ордонойхид шэнэ гуримаар, мүнөөнэй байдалда таарама ёhололдо үнгэргэнэ. Иигэжэ эндэ эгээн түрүүнээ бии болоhон энээхэн нэгэ ёho заншал ехэ hонин, гүнзэгы удхатай юм.

Хүүгэдтэй болоходоо хухидэг, баярладаггүй айл гэжэ байдаггүй аабза. ЛВРЗ-дэ харин гансахан тэрэ айл бүлэдөө баярлаад байдаггүй, бүхы коллективээрээ, бүхы заводоороо булта хухидэг. Хүдэлмэришэн ангиин бүлэдэ түрэhэн тэрэ шэнэ хүниие баяр баясхалантайгаар угтадаг. Тиихэдээ железнодорожно районойхид Соёлойнгоо ордондо hарадаа нэгэ дахин олоороо сугларжа, hая түрэhэн хүүгэдтээ нэрэ үгэдэг заншалтай болонги.

Железнодорожно райсоведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ ехэхэн комисси эмхидхэгдэнхэй. Энэ комиссида партийна, комсомольско, советскэ органуудай түлөөлэгшэнэр, заводой хүтэлбэрилэгшэдhөө, ниитын эмхинүүдhээ түлөөлэгшэнэр ороно. Тэдэнэр hая хүүгэдтэй болоhон айлтай хөөрэлдэдэг. Һая гараhан хүүгэндээ хэзээ нэрэ үгэхэ hанаатай байhыень, ямар хүн үхибүүнэйнь найжа болохоб гэжэ тэдэ түрэлхидтэйнь зүбшэнэ. Урданай буряадууд хүүгэдээ дасан абаашажа, ямар нэгэн ламые хүүгэдэймнай найжа больт, нэрэ хайрлыт гэжэ гуйдаг hааб даа. Мүнөөшье зарим нютагта ашадаа гү, али аша гушадаа нэрэ гуйха hанаатай дасан ябадаг үбгэд, хүгшэд дайралдажа болохо. Гэбэшье олонхи зон тиишэ ябахаа болёо гээшэ ааб даа.

Жэшээнь, железнодорожно районойхид найжа болохо хүнөө ажалай түрүүшүүл, нютагай мэдээжэ хүнүүд, дүтынгөө нүхэд сооhоо хүдэлмэришэн хүниие hунгана. Хүүгэдтэ нэрэ үгэхэ үдэрэй тулажа ерэхэдэ, түрэлхидынь найжа болохо хүнүүдтээ ЗАГС-да ерэдэг. Эндэ шэнэ түрэгшэ хүнэй ерээдүй тухай, түрэлхидэй болон найжанарай уялгануд тухай хөөрэлдэдэг. Һүүлээрнь Соёлойнгоо ордон ерэдэг юм. Хүүгэдтэй бологшо айлай түрэлхид, нүхэдынь болон бэшэшье зон эндэ олоороо сугларhан, баяртай, хүхюутэй хүлеэжэ байдаг. Гоё hайхан хүгжэм энэ ёhололые бүришье хүсэтэй, нэгэ юрэ буса аятай болгодог. Сэхын хэлэхэдэ, хүн зон ехэл зүрхөө хүдэлэнти байдаг юм.

Түрэлхид үхибүүтээ сценэ дээрэ тон хүндэтэй газарта табина. Тэндэнь гоё hайхан сэсэгүүд. Ханада «Ходоодоо наран байг лэ, ходоодоо би байhууб...» гэжэ томоор бэшээтэй үгэнүүд доро олон түмэнэй суута багша А. С. Макаренкын: «Манай үхибүүднай бидэнэй хүгшэ наhан болоно. Зүбөөр тэдэниие хүмүүжүүлхэдээ, hургахадаа ерээдүйнгөө түлөө оролдонобди. Муу hургаалтай хүүгэд хэдаа бултанаймнай сэдьхэлэй үбшэн ха юм. Тэдэ бидэндэ уй гашуудал асархаhаа гадна, гүрэн түрэдөө хохидол ушаруулна ха юм»—гэhэн үгэнүүд бэшээтэй байдаг.

Ордоной фойе соо залуу бүлэдэ, тэдэнэй байдалда, үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь хэрэгтэй болохо номууд худалдагдаха, ЛВРЗ-гэй ба авиационно заводой поликлиникэнүүдэй врачнууд залуу эхэ, эсэгэнэртэ хэрэгтэй болохо тусхай зүбшэл үгэдэг. Л. Ф. Бирюкова, Г. Ц. Кравчук, Э. О. Шагдурова болон бусад врачнуудай зүбшэл ехэ удхатай. Һүүлээрнь хүүгэдэй эхэ эсэгэнэр, найжанарынь булта сценэ дээрэ гаража, депутадай гү, али Ажалай баатарнуудай гарhаа түрэhэнэй үнэмшэлгэ абана. Энэ үедэ hүр жабхаланта хүгжэм зэдэлжэ, найжа болохо хүн нарай үхибүүтэя гар дээрээ абажа, нэрэ үгэнэ. Һүүлээрнь Совет гүрэнэй энэ нэгэ шэнэ эрхэтэниие найжа өөрөө аба эжы хоёргонь барюулха юм. Урдань хүүгэдэй найжа болодог хүнүүд энэ айлай түрэлэйнь гү, али дүтынь хүн байдаг hэн. Тиимэhээ үхибүү хүмүүжүүлгэ айл бүлын хэрэгhээ холо гарадаггүй байгаа. Харин мүнөө найжанар олониитын дундаhаа hунгагдахадаа, ехэ удхатай болоно ха юм. Бүхы предприятиинхид, эмхи зургаанайхид энэ үхибүүнэй саашанхи хуби заяанда, тэрэнэй урдахи ябадалда анхарал табина. Иимэ хүнүүд Железнодорожно районда олон. Городой, районой Соведүүдэй депутадууд А. Г. Геркель, И. Г. Попов, А. Г. Студенников, В. А. Маликова, Л. Ц. Горшкова, И. Д. Краснов болон бусад энэ үхибүүнэй томо болохо, хүн болохо хэрэгтэ ехэхэн оролдолго саг үргэлжэ гартажа байдаг юм.

Иигэжэ Улаан-Үдымнай Железнодорожно районда шэнэ ёho заншалнууд мүнөө үедэ дэлгэржэ, hууряа оложо байнхай. Тэдэнэй бурьялан гарадаг гуламтань болохо ЛВРЗ-гэй Соёлой Ордоной дүй дүршэл городой бусад районуудаар болон хүдөө нютагуудаар нэбгэржэ байнхай. Мүнөө үедэ нүхэр Янбиков түрүүтэй тус ордонойхид үшөө нэгэ hонин заншал дээрэ хүдэлнэ. Энэ хадаа арба найман наhатанай ехэ боhоhонойнь, наhаа хүсэhэнэйнь баярта үдэрые тэмдэглэлгэ болоно. Эдэ бүгэдэ hайн hайхан удхатай, hайшаалта хэрэгүүд гансал hайн юумэ асарха байна ха юм даа. Залуу хүнэй Эхэ оронойнгоо үнэн сэхэ албатан боложо, Эхэ оронойнгоо түлөө ами бэеэ гамнангүй оролдохо хэрэгтэнь hургана ха юм.

Шэнэ ёho заншалай эдэбхитэ амжалта хүсэе.

А. ПЛИШКИНА,
социолог.

Я МАРШЬЕ АРАД, ямаршье яhатан хүүгэдые хүмүүжүүлхэ талаар үе залган дамжадаг тон ойрын ёho заншалтай байдаг ааб даа. Тэрэ ёho буряад арадыешье алгасажа гараагүйнь эли.

Буряад зоной hайн заншалнуудай нэгэн гэхэдэ, хүүгэдые наhажаал зондо наартай уринаар хандажа, тэдэниие хүндэлжэ ябахаар hургадаг байhаниинь мэдээжэ. Тэрээнhээ үндэhэлэн, бии болоhон оньhон хурса үгэнүүд, үгүүлэлнүүд аман зохёолой абдар соо яар ябта байха. Жэшээнь, «Дэгэл захатай, хүн ахатай», «Бууралhаа үгэ дуулаха, бусалhанhаа ама хүрэхэ», «Үбгэн хүниие гомдообол, үе наhаараа оодэлхэгүйш», «Хүгшэдэй үгэ юрөөлтэй, хүндэлхэдэжэ ябалтай» гэхэ мэтэ. (Нёдондо жэлдэ эндэ эгээл түрүүн дурсагдаhан оньhон үгөөр гаршаглагдаhан, аха зониие хүндэлдэг заншалые hэргээхэ тухай үргэн ехэ хөөрэлдөөнэй болоhые «Буряад үнэнэй» уншагшад hанана бэзэ).

Зүб даа. Урдань хүүгэд үгэ дууласатай, аха зоной амые харалгатай ябаа юм гэхэ. Тэдэ хүгшэдэй хэлсэдэгhээ уламжалхада, зарим сагтаа тэрэ hайн заншал мухар нюдаргын мунса болошолог байгаа бэшэ аа гү гэжэ юундэшьеб hанадагби. Яахадааб гэхэдэ, хэншье hаа, танихашье, үгышье hаа, алтан дэлхэй дээрэ урид түрэhэн эрхэеэ урдаа баряад, хэнэйшье хүүгэдые (баяд, ноёдой үринэрэй ойро хүрэхэеэ зүрхэлхэ хүн байгаа ха гү?!) сохижорхихо гээшэмнай хайшаа байhан юм? Али сагынь шэрүүн байhан хадаа шэрүүн абаринуудтай hэн ха гү?...

Би элинсэг, хулинсагуудаа муудхажа, тэдэнэй олон зуун жэлнүүд соо дуhал дуhалаар суглуулжа, манай үдэр хүрэтэр хүргэhэн баян дүршэлые харгыhаа хамажа хаяхаа hэдэнэгүйб. Зүгөөр айлган hүрдөөжэ, бэеэ хүндэлүүлхэ ябадал коммунис хүмүүжүүлгэдэ тон харша ёhон гэжэ харагдадаг.

Гэхэ зуура аха зониие хүндэлдэг байхаар хүүгэдые хүмүүжүүлдэг ёho заншалые hэргээхэ тухай хөөрэлдөөн ямаршье үрэгүй гэжэ би тоолодогби. Юуб гэбэл, тиимэрхүү хөөрэлдөөн марксизм-ленинизмын нангин hургаалhаа үндэhэлhэн советскэ педагогикын туйлалтые арсаhан маягтай байдаг. Тэдэ гансашье аха зониие бэшэ, ямаршье хүниие хүндэлжэ шададагаар хүүгэдые hургаха гээшэ коммунис хүмүүжүүлгын шухала асуудалнуудай нэгэн тэжэ тоологдодог бэшэ аал?

Сэхыень хэлэбэл, яахадаа, ямар шалтагhаа зарим үедөө залуу үеынхид наhажаал хүнүүдэй урдаhаа дуугардаг бэ, хэлэhэн үгыень тоодоггүйб гэжэ асуудал табяа hаа, зүйтэйшэг байха бэлэй. Залуушуул булта муу зантай болошонхой гэжэ баталха хэрэггүй. Тиин хамаг хүгшэдэй үгые тоохоёо болишонхой гэбэлнай баhал алдуутай.

Ажаглахада, өөрөө өөрынгөө үтэлhэн наhыешье, залуу үетэниешье хүндэлэнгүй, үбсүүгээ тоншосогоон, хүндэлүүлхээ hэдэдэг наhажаал хүнүүд лэ бирагүйгөөр харагдадаг. Һанаад үзыт даа: үхибүүдтээ «архи бү уугты» гэжэ номнодог аад, өөрөө уhа мяхан болотороо hогтошоод, гэр бүлэеэ шууюулдаг, хамар доро хахархай аман байнал гэжэ олон табые шашадаг, шалидаг эсэгэ хүндэлүүлхэ эрхэтэй гү? Тиимэ үедэй хэлэhэн hургаал, номнолые залуу хүнүүд тоожо үгэхэ аал?

Үе сагайнгаа революционно хубилалтые хараадаа абажа, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ ёho заншалhаа hайнуудыень шэлэжэ абаад, коммунис хүмүүжүүлгын эрилтэтэй хабсаруулбал, таарамжатай хаш. Бүлын хүмүүжүүлгэдэ үхибүүнэй хэлэндэ орожо захалхаhаань эхилжэ, аман зохёолой баялигтай танилсуулхада, алишье талаhаань удха шанартай байдаг гэжэ ажаглагданхай гээшэ ааб даа. Хэлые ха ушар тохёолдодог:

— Юундэ үбгэнэйнгөө хубсаhа өөрынхитээ угааба гээшэбши. «Эрэ хүн—эрдэни» гэжэ мартаа гүш?

— Хубсаhа угаадаг машина эхэнэрэй гү, али эрэ хүнэй гү гэжэ илгадаггүй ха юм, хадам эжы,— гэжэ бэринь урдаhаань дуугаржа, мүнөөнэй залуушуулай «заршамгүй» болоhые үшөө дахин гэршэлхэ.

— Юу уламтайн машина-хашиина абаа юм агшаб?—гээд лэ, нугархай, ульгам болгохо зорилготойгоор элинсэгүүднай жороо үгэнүүдые бии болгоhон түүхэтэй. «Тээ тэндэ арбан табан тарган тарбаган байна. Яагаа мантагар арбан табан тарган тарбаган гээшэб?»—гэхэ мэтэ жороо үгэнүүдые нэгэл амяар, айхабтар түргөөр, нөгөөшье торонгүй хэлэжэ hураха зорилго бишыхан хүүгэдэй урда табигдадаг байгаа. Мүн хоёр можо болоод, таабари хэлсэдэг заншал мүнөөнэй буряад хүүгэдтэ мартагданги болоо байгаа хэбэртэй агша. Минии багада таабаряар шүүгдээд, худалдуулжа зутархагүйн түлөө олон таабари мэдэдэг болохо гэжэ үхибүүд ниилээд оролдогшо бэлэй...

Урданай буряад зоной ажабайдалда эхэнэр хүниие хүндэлдэг заншал байгаагүйень хэн эрсэхаб! Гуламтаhаа баруулжа алхаха эрхэгүй шэнэ бэринүүд али зэргэ харшалалта тэсэдэг байгааб даа! «Эхэнэр хүнэй үhэниинь уташье hаа, ухааниинь богони» гэhэн үгэ эхэнэрнүүдые шоо үзэн, шобто харан дарлаhан удхатай.

Мүнөөшье, Октябриин Агуу ехэ хубисхалай болоhоор 50 жэл гүйсэхөө байхада, зарим нэгэ бүлэнэртэ хуушанай үзэл бодолнууд хүрмэлдэhэн зандаа байдаг. Хадам эжынэрэй хаа-яа бэринүүдтээ гани гай болож байhыень дуулахадам эжын «эршэгэнүүр» үдэшэшье болстор зогсохогүйгөөр эрьелдэшэхэ.

Имагтал hургуулинууд эхэнэр хүниие хүндэлдэг шэнэ заншалые хүүгэдэй дунда нэбтэрүүлнэ. Наада захань, хүбүүд үүдэ нээгээд, басагадаа түрүүн оруулха гү, али дэгэлыень абаад, үмдүүлжэ hураха ёhотой. Хүдөөгэй клубта кинодо гү, али нааданда ерээд, хүбүүдэй налайлдажа hууханань, хамта hурадаг басагадынь хүл дээрээ зогсожо байгаа hаань, гүс класста хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hулаар ябуулагдадаг гэжэ тухайлмаар байха бшуу.

Гэхын хажуугаар, ганса нэгэн багшанаршье тэрэниие hайса ойлгодоггүй. Нэгэтэ Б. гэжэ багша автобусhоо буугаад, нарайхан hамгандаа модон хайрсаг тэбэрюулжэрхёод ябаа бэлэй. Тиимэ багшын эхэнэрые хүндэлхэ тухай мянгашье дахин номноо hаань, үхибүүдэй шэхэндэ хадуугдахагүйл даа! Хүмүүжүүлэгшэ гээшэ (багшашье hаа, түрэлхидшье hаа!) хүүгэдтэ өөhэдөө эрхим жэшээ харуулха зэргэтэй ха юм.

Баhа иимэ нэгэ дурадхал оруулха дуран хүрэнэ. Һургуули бүхэн өөрын магтаал-дуутай болоо hаань, муу бэшэ hэн. Дружинын сбор гү, али hургуулиин ямаршье hайндэрые магтаал-дуугаараа нээдэг заншалтай болохо hэн.

Үсөөн үгөөр хэлэбэл, хүмүүжүүлгын хэрэгтэ урагшатай байбалнь, шэнэ шэнэ заншалнуудые hургуулинуудта зоригтойгоор нэбтэрүүлхэ шухала. Энэ хэрэгтэ министерствэhээ, аймОНОhоо заабаринуудые хүлеэжэ hууха хэрэггүй.

Арадай заншал тухай хөөрэлдөө үүсхэхэ зорилготойгоор болохоёо байгаа научна конференциин дүнгүүд хооhон сууряан болоод үнгэрэнгүй, hургуулиин педсоведүүдтэ хүрэжэ, багшанарые бодолгото болгуулаа hаань, hайн бэлэй.

Ц.-Д. ДОНДОГОИ,
поэтесса.

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭДЭ ЗАНШАЛНУУД БАЙДАГ ГҮ?

Гэрэл элшээр толорhон Гэрлэлгын шэнэ Ордон соо
Эдэ хоёр инагуудай Энхэ hайхан зол жаргал Эхиеэ абан мүндэлбэ.

„ГАЛ ГУЛАМТА, ТООНТОТО НЮТАГ"...

ГАЛ ГУЛАМТАҺАА, тоонтото нютагhаа энэрхы дулаан юумэ хаанашье байдаггүй. Хаанашье, холын нютагуудаар ябаашье hаа, нарай нялхаhааш тэнжээhэн, дулаасуулhан гуламтаяа, түрэл гэрэйнгээ богоhые мартажа болохо аал! Үгы, заяандаашье болохогүй.

Үнэхөөрөөшье хүн бүхэн түрэл нютагаа юунhээшье үлүүгээр хүндэлдэг аабза. Ушар тиимэдэ «Уужам дэлгэр оромни түрэл гэрэйм богоhоёо, тоонтото нютагhаам hабагша татан нэмжынэ» гэжэ хэлэдэг юм.

«Гал гуламтаhаашни, тоонтото нютагhаашни үлүү юумэн хаанашье олдохогүй...» Үбэлэй hүниин утахандашье, зунай hүниин богонихондошье үгытэй ядуу буряад хүнүүд гал гуламтаяа тойрон hуугаад, Абай Гэсэр, Шоно-баатар тухайдаа үльгэр дуутаа үүрэй сайтар дэлгэхэ, ядуу хүнүүдтэ жаргал асаруулхын тула тэдэ баатарнуудаа аюулта дайнда «мордуулха» юм.

Жэшээлхэдэ, Абай Гэсэрэй (хоёрдохи hалаадань) Хүрэн-Алтай гэжэ хүбүүгээ эхэнь дайнда мордоохуулхынгаа урда тээ: «Хаанашье ябаа hаа, түрэл нютагтаа зол жаргал, хуби заяа асараарай» гэжэ юрөөнэ. Тиихэдэ Хүрэн-Алтайн аха Ошор Богдо гэгшэ:

— «Түрэл уужам дайдашни хаба шамда үгэхэ. Хүнэй хүйтэн дайда мууе шамда хүсэхэ»—гэжэ ойлгуулна.

Үеhөө үедэ залгажа зохёогдоhон энэ эпосэй геройнууд түрэл дайдаhаа холо байхадаа уйдаха, «дайгаа дараад, дайгаа hүүлдээд лэ» нютагаа бусахаа ярана. Эгээл тэрэ урайни үрдэ сагай үедэ манай буряад арад тоонто нютагаа юунhээшье үлүүгээр хүндэлдэг байгаа бшуу.

Хаанта засагайхид бага яhатаниие юундэшье тоодоггүй байгаа. Үеhөө үедэ гуримшаhан ёho заншалыень, түрэл хэлыень мартуулхын тула хархис муухай политика ябуулаадшье туршаа. Тиихэ үедэ манай буряадууд гартаа буу барижа, Эхэ ороноо хамгаалалсаха эрхэгүй hэн. Эхэ ороноо хамгаалалсахыечь этигэдэггүй, тиимэhээ арын хара ажалда бэгзытэрнь зарахые оролдогшо бэлэй.

Үнгэржэ ерэхэдээ, бага яhатаниие үгы хэхэ, холын хойто зүг рүү, мүлhэтэ далайн эрье шадар, сүлэлгэдэ эльгээхэ гэhэн хархис муухай ябуулга хаанта засагай зонхилхы тушаалтан хэжэ байгаа. Гадна бага яhатанай хүнүүдтэ хэрээhэ хүсөөр зүүлгэхэ, шажанай туhаар айлгаха, hүрдүүлхые оролдогшо hэмнай. Үгытэй ядуу зоной ашаар баяжаhан капиталист, помещигүүд алта мүнгэнэй түлөө дай дажар hүжэрөөхэ, Эхэ ороноошье наймаалхаар бэлэн байhан. Газараа эдлэжэ, хара хүлhөө адхаhан, тэрэнэйнгээ ашаг шэмые амталhан хүн түрэл дайдаяа юунhээшье үлүүгээр хүндэлдэг, хүндэлхэшье.

Бага яhатанай ёho заншалые, нэрэ хүндые үгы хэхээр аашалhан хаанта засаг үндэhөөрөө хобхо hүрэн hалаhаар табин жэл болохоо байна. Тиихэдэ мүнөө, гэгээн гэрэлтэ ерээдүй коммунизмын алтан ордон дархалжа байха үедэ, «гал гуламта, тоонтото нютаг» гэhэн үгэнүүдэй удха нилээд үргэдэhэн, тад шэнээр ойлгогдоно.

«Гал гуламта, тоонтото нютаг» гэhэн үгэнүүд «Эхэ орон, нүхэсэл, хани барисаан, эб найрамдал. зол жаргал» гэхэ мэтын үгэнүүдтэй холбоотой аабза. Тиимэ даа. Эдэ үгэнүүд гээшэмнай бүхы арадуудай, тэрэ тоодо манай буряад угсаатанай ёho заншалай нангин зүйл боложо мүнхэжэнэ бшуу.

Социалистическэ патриотизм улам саашадань хүгжөөхэ талаар илангаяа ехэ нүлөө ажалшан анги үзүүлэв. Революционно, национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөн «тоонтото нютаг—Эхэ орон» гэhэн үгэнүүдэй удхые гүнзэгырүүлhэн байна. Социалис ороноо хамгаалгада тоогүй олон патриодууд зоной дундаhаа гараhан, өөhэдөөшье үетэн нүхэдөө баатаршалгада гансата бэшэ зоригжуулhан байха.

Социалистическэ патриотизм. Ганса гал гуламтаяа, тоонтото нютагаа, Эхэ ороноо хамгаалха гэhэн удхатай бэшэ. Энэ үгэ бидэ дурдахадаа, Агуу Октябриин гал дүлэн соогуур эрхэ сүлөө олгуулhан, үгытэй ядуу арад зонуудта жаргал асаруулhан марксизм-ленинизмын үзэл сурталые хамгаалха гэhэн нангин удхые зүрхэндөө халан абанабди.

Ушар тиимэhээ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ манай Буряад оронoй эрэлхэг хүбүүд өөhэдынгөө хубитые оруулhан юм. Волгын эрьеhээ Германиин Берлин хото хүрэтэр дайнай замаар ябалсаhан Эхэ оронойнгоо түлөө ами наhаа хайрлангүй үгэhэн алдарта хүбүүдэй нэрэ хэтэдээ мүнхэ юм. Гвардиин полковник В. Б. Борсоев, капитан Д. Ж. Жанаев, Г. Гармаев гэгшэдэй нэрэнүүдые бидэ мүнөө омогорхон дурданабди. Гал гуламтынгаа, тоонтото нютагайнгаа түлөө наhа бараа бэшэ гү?! Тиимэ. Японой милитаристнуудые бута сохихо үедэ рядовой Иннокентий Батоdов Александр Матросовой баатаршалгые дабтаhан байна. Гал гуламтынгаа хододоо дүлэтэжэ, тоонтото нютагайнгаа амгалан тайбан түбхинэжэ байхын тула дайсанай буугай амые сээжээрээ хаагаа бэшэ hэн гү!?

Дайнай үедэ баатарлигаар тэмсэhэнэйнгээ, үетэн нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулhанайнгаа түлөө Буряад нютагаймнай 35 мянга гаран хүн орден, медальнуудаар шагнагдаhан юм. Гуша тухай хүндэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоhон байна.

Дайнай хүшэр үедэ манай республикын ажалшад ажалай жагсаалда нэгэ хүн мэтэ зогсоhон юм. Хүдэлмэришэд болон таряашад үдэр hүниеэ мэдэнгүй ажаллаhан, хоног бүхэнэйнгөө нормые 200 процент дүүргэдэг байгаа. Жэшээлхэдэ, ЛВРЗ-гэй (тиихэдэ ПВЗ байгаа) 700 шахуу хүдэлмэришэд үдэр бүхэндэ хоёр нормо хэгшэ hэн. Тиихэдэ 350-яад хүн үдэрэйнгөө нормые гурбанhаа зургаанда хүргэдэг байгаа. Гадна холын фронт хубсаhа хунар, гутахагүй эдеэ хоол эльгээхэ талаар манай республикынхид ехэ хүдэлмэри ябуулаа бэлэй.

Хаанашье хада Эхэ орон hанагдадаг... Энээн талаар Севастополиин басаган Галя хүнэй сэдьхэлhээ гаранагүй. Дайнай үедэ эхэ эсэгэ хоёрынь Германида хүсөөр абаашагдаhан. Плендэ Галя басаган үхэлэй эшээн соо түрэhэн юм. Дайнай hүүлээр Севастополиин басаган аяар тэрэ далайн саанахи Австрали эльгээгдэhэн, бэеэ бэелhэн байна. Һүүлээрнь Австралиин Коммунис партиин гэшүүн.

ТАСС-ай корреспондент Виктор Хмаратай хөөрэлдэхэдөө:

— Севастопольhоо үлүү юумэн намда байхагүй. Севастополь—минии Эхэ орон гээшэ,—гэжэ тэрэ эрэлхэгээр харюусаа бэлэй.

Ингэжэ харюусаханьшье буруугүй. Галя нэп түрүүн коммунист гээшэ. Австралиин арад эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэнэ. Энэ нангин тэмсэлдэнь өөрынгөө хубитые оруулхын тула уужам дэлгэр Росси оронойнгоо, эхэ эсэгэ хоёройнгоо hайхан замаар дабшана бшуу. Энэмнай имагтал социалистическэ патриотизм бэшэ аал!? Түрэлхидэйнгөө гал гуламтые, тоонтото нютагые хүндэлхэдөө Галя иигэжэ хэлээ ёhотой.

Эдэ бүгэдын юумэн юунэй түлөө хэгдэдэг байгааб гэхэдэ, дүлэтэжэ байгаа гал гуламтамнай дайсанай гарта бү орог, тоонтото нютагнай түмэр тахатай сабхида бү гэшхүүлэг гэhэн удхатай бшуу. Ушар тиимэhээ, Эсэгэ ороноо алуурша дээрмэшэдhээ хамгаалхын тула аха дүү совет арадууд нэгэ хүн шэнгеэр дайшалхы, ажалай жагсаалда бодоhон байна. Уужам дэлгэр Россиигаа дайсадhаа сүлөөлхэhөө гадна, хас тамгата фашизмын дарлалта доро зобожо ябаhан баруун Европын арадуудые сүлөөлэлсэhэн, «гал гуламтыень дэгжээhэн, тоонтото нютагтань» эрхэ сүлөө, амгалан тайбан байдал, зол жаргал асарhан. Иимэл даа, тоонтото нютагhаа үндэhэтэй социалистическэ патриотизм.

Буряадай ахамад зохёолшодой нэгэн Хоца Намсараев «Алтан зэбэ» гэhэн повесть соогоо тэрэ үеын байдалые тон зүбөөр харуулhан юм. Холын фронтдо дайлалдажа байhан хүбүүдтээ туhалалсахын тула колхозниггууд хамаг зөөриеэ суглуулаад, самолёдуудые барюулна. Энэ үнэтэ бэлэгэнь сэрэгшэ хүбүүдые зоригжуулhан, баатаршалгаар тэмсэхыень, заатагүй «дайгаа даража, даагаа hүүлдэжэ» ерээрэйт гэжэ уряалhан байна.

Арадай заншалаар үнгэргэгдэхөө байhан конференци туhа хүргэхэ, ёho заншалай нангин удхые үшөө hайса ойлгоогүй ябаhан зарим хүнүүдтэ hайн hайхан нүлөө үзүүлхэ аабза гэжэ найдагдана.

М. СЫРЕНОВ, Зүүн-Сибириин технологическа институдай багша.
М. ОСОДОЕВ, манай корр.

МОСКВА МОРДОБО

Түсэбтэ 9 hарынгаа даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэhэн Нарhатын совхозой бүлэг хүдэлмэришэд совхозойнгоо партком болон хүдэлмэришэдэй комитедэй тогтоолоор СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ ошохо путевкэнуудаар шагнагдаhан юм. Тиигэжэ мэнэ hаяхан совхозой 3-дахи фермын механик Г. Байбородин, нарин дархашуулай цехэй бригадир Д. Минеев, 1-дэхи фермын түрүү hаалишан Н. Лошкарева болон 4-дэхи отделениин комбайнер Д. Цыденжапов тэгшэд Москва мордобод.

ШЭНЭ ЭЛЕКТРОСТАНЦИ

Ярууна совхозой түб Гүндэ тосхондо 630 киловатт хүсэтэй дизельнэ электростанци ашаглалгада үгтэбэ. Тэрэ станциин ашаар Яруунын совхозhоо гадна Нисэнтын, Нарhатын мүн мал шахан таргалуулха «Улаан туяа» гэжэ совхозуудай үйлэдбэриин газарнууд электрын элшэ хүсэ элбэгээр абадаг болоо. Станцие 7 машинист-дизелист, мүн 4 электрик хүдэлгэдэг юм.

ШЕФҮҮДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Нарhатын совхоз Тимлюгэй цементно-шиферэй заводтой үнинэй харилсаатай юм. hаяшаг дурсагдагша заводой бүлэг техническэ хүдэлмэришэд совхозой Хархын отделениин фермэнүүд дээгүүр кормоцехүүдэй түхеэрэлгэнүүдые хабсаргажа эхилбэ. Тэдэнэр совхозой бусадшье фермэнүүдтэ онһожоруулгын хүдэлмэринүүдые хэхэ юм.

А. БАБУШКИН.

Нарhата,
Яруунын аймаг.

Хүндэтэ нэрэнүүдтэ хүртэбэ

Зэдын аймагай хэлхээ холбоонойхид 10 hарынгаа түсэб 103,9 процент дүүргэбэ. Мүн хэблэл тараалтаархье муу бэшээр хүдэлмэрилнэ.

Нүхэр Б. Ж. Жалмаев начальнигтай Джида станциин хэлхээ холбооной таhаг мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлжэ, хэлхээ холбооной аймагай отделениин дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Аймагай таhагай ахалагша оператор Д. Ю. Банзаракцаева, телеграфистка М. Г. Вершинина, почтальон С. Н. Югова гэгшэдтэ коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоо. Гадна М. А. Оглы, Е. С. Вервелова гэгшэд эрхим мэргэжэлтэд гэhэн нэрэтэй болобод.

В. КЛОЧИХИН.

Ерэхэ жэлэй түсэбөөр

«Родина» колхозой Үбэр Хэрээтын фермын hаалишад эрхимээр ажаллана. Энэ МТФ 4905 центнер hү жэл соо hааха түсэбтэй байhан аад, ноябриин 4-дэ 4906 центнер абажа, түсэбөө дүүргэбэ. Тиихэдэ гүрэндэ hү худалдаха жэлэйнгээ түсэб бүри урид гүйсэдхөө.

Тамир тосхоной МТФ-гэй болзорhоо хоёр hара урид—ноябриин 1-дэ 3368 центнер hү гүрэндөө худалдаhан байха юм. Эдэнэр 1967 оной түсэбөөр ажаллажа байна.

Э. БАДМАИН.

Хяагта.

ХӨӨРХЭН ХҮҮГЭДЭЙ ХҮХЮУТЭЙ ДУУН

Түнхэнэй дунда hургуулиин 4-дэхи классай hурагшад «Сибиряк» колхозой 2-дохи МТФ-дэ ошожо, тэндэхи малшадта концерт харуулба. Бишыхан хүүгэдэй дуулаhан дуун, хатарhан хатар харагшадые ехээр hонирхуулаа. Үхибүүдэйнгээ бэрхээр наадахада эсэгэ эхэнэрынь баярлаа.

hурагшад Таня Таханова, Тома Попова, Света Федорина, Лиза Леонтьева гэгшэд илангаяа бэрхээр наадажа магтуулбад.

Л. БОРХОНОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Олонниитые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ арга нүхэсэл» гэhэн түрүү бэшэг; «Манай Буряадта» гэжэ гаршаг доро элдэб hонин; советско-финляндска коммюнике.

Хоёрдохи хуудаhанда: Экономическа шэнжэлэл; партийна хронико; АПН-эй материал; редакцида ерэhэн бэшэгүүдhээ.

Гурбадахи хуудаhанда: Шэнэ ёhо заншал зүбшэн хэлсэхэ конференцидэ зориулагдаhан материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Уласхоорондын шэнжэлэл; шэнэ hонин, болоhон ушарнууд, баримтанууд; АПН-эй материалнууд.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ?

ЮРЭНХЫ ДЭЛГҮҮРТЭ ОРОХЫЕ АНГЛИ ДАХЯАД ХҮСЭНЭ

ЮРЭНХЫ ДЭЛГҮҮРТЭ Англиин орохо тухай «Үрэ ехэтэй хэлсээ хэхээр өрхэ байдал бии гү» гэжэ элирүүлхэ гэhэн шиидхэбэри правительство гаргаа гээд общинануудай палата дээрэ Англиин премьер-министр Вильсон ноябриин 10-да соносхоо.

Энэ хадаа юрэнхы дэлгүүртэ гү, али хуулитаар нэрлэгдэдэгэйнь ёhоор, Европын экономическа нэгэдэлдэ Англиин орохо гэhэн хоёрдохи hэдэлгэ болоно. Үшөө 1962—1963 онуудта Англиин хэhэн түрүүшын hэдэлгэ ёhотойл доромжолготойгоор урагшагүйдэhэн байгаа. Энэ экономическа бүлэглэлдэ тиихэдэ Англи абтаагүй hэн.

Ороной промышленностиин эгээн лэ түрүү hалбаринуудай эзэд болгошо Англиин монополис капиталай нүлөө ехэтэй бүлэгүүд юрэнхы дэлгүүртэ Англиие оруулха гэжэ оролдодог юм. Гэбэшье дэлгүүртэ орохые хүсэдэггүйшүүл Англида бии. Англиин юрэнхы дэлгүүртэ ороод байгаа гээшэ hаань, урдань колони байhан оронуудтаяа Англиин экономическа холбоо байгуулгада hаад ушаруулха байна. Юрэнхы дэлгүүртэ ороо hаань Англиин хүдөө ажахы доройтохо болоно. Ушарынь хадаа юрэнхы дэлгүүртэ ородог зарим оронуудай, хамагай түрүүндэ, Франциин хүдөө ажахытай урдилдөө хэхэнь тэрээндэ бэрхэтэй болохо байна бшуу. Энээнhээ уламжалан эдеэ хоолой зүйлнүүдэй сэн дээшэлхэ, Англиин ажалшадай байдал муудаха болоно. Юрэнхы дэлгүүртэ орохые эрид шууд буруушаадаг Великобританиин Коммунис парти энээн тушаа өөрынгөө мэдүүлгэ соо зааhан байха юм. Фермернүүдэй национальна союз мүн лэ буруушаалга хэhэн мэдүүлгэ толилоо. Энэ асуудалаар лейборис парти дотор мүн лэ шанга тэмсэл болохоор хүлеэгдэнэ. Общинануудай палатын заседанинуудай ноябриин 16—17-до болоходо, парламентын хэдэ хэдэн гэшүүд үгэ хэлэхэдээ, юрэнхы дэлгүүртэ орохо гэжэ правительствын hанаашалжа байhые буруушааhан байна.

Юрэнхы дэлгүүртэй зүришэхын тулада Европын сүлөөтэ худалдаа наймаанай ассоциацие (ЕАСТ) Англи байгуулhан юм. Тиимэhээ юрэнхы дэлгүүртэ орохынгоо урда тээ өнэ ассоциациин гэшүүдтэй Англи харилсаатаа гуримшуулха ёhотой болоно. Мүнөө Англи хадаа өөртэйнь хамта юрэнхы дэлгүүртэ эдэ оронуудай орохые хүсэхэ байна. Энэ асуудал зүбшэн хэлсэхын тулада ЕАСТ-гэй тусхай конференци hаяар зарлахые Вильсон дурадхаhан байха юм. Энэ конференциин hүүлээр Вильсон, Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Браун юрэнхы дэлгүүртэ ородог зургаан ороной правительствануудые толгойлогшонортой тус бүритэйнь хэлсээ хэхэ хүсэлэнтэй.

Англиин правительствын шиидхэбэрие юрэнхы дэлгүүрэй гэшүүн оронууд ондо ондоогоор угтаа. Баруун Германи Англиие дэмжэдэг. Франци энэ талаар бэеэ барингы байдаг. Англиин дипломадууд дэлгүүртэ орохын тулада нилээд ехэ наймаасалдаа, удаан саг соо хэхэ зэргэтэй болоно.

БРАЗИЛИДАХИ ҺУНГАЛТА

НОЯБРИИН 15-да Бразилида hунгалта боложо, национальна конгрессэй депутадуудай палатын бүхы 409 гэшүүд, 22 сенатор (66-hаа), тэрэшэлэн штадуудай хуули таргалгын ассамблейнүүд, муниципальна советүүд, ороной дотор районуудай, городуудай префектнүүд дахяад hунгагдаа. 1964 оной апрельдэ болоhон сэрэгэй гүрэнэй урбалтаhаа хойшо Бразилиин 22 миллион hунгагша дуугаа үгэлгын урнын дэргэдэ анха түрүүнээ ерэбэ гээшэ. Зүгөөр энэ хадаа дура хүсэлөө hаадгүйгөөр мэдүүлхэ эрхэ тэдэндэ олгогдоо гэhэн удхатай бэшэ. Мүнөөнэй засаг түрэ «демократическа шэнжэтэй захиргаан» гэжэ харуулхын тулада хэрэгтэй мэхэ гохо болоно гэжэ тус hунгалтые Бразилиин буржуазнашье хэблэл мэдэрhэн байха юм.

Имагтал хоёр партиин—шэнэдхэлгын национальна союз гэжэ зонхилхы партиин болон Бразилиин оппозиционно демократическа хүдэлөөн гэжэ партиин кандидатуранууд бразилиинхидта дурадхагданхай. Бразилидахи бусад партинууд бүлтадаа хоригдоhон байха юм. Правительство хадаа эдэ хоёр партиин хоорондоо тиимэ ехэ илгаатай бэшэшье hаань, национальна союзай кандидадуудай илалта туйлахын, конгрессто өөрынгөө байдал бэхижүүлхын тулада ехэ оролдолго гаргаhан байна.

Радио болон телевиденеэр кандидадуудай хэлэhэн үгэнүүд тон наринаар шалгагдадаг байгаа. Правительствада тааруугүй политическэ ажал ябуулагшадта эсэргүү хашалта хэhээлтын хэмжээнүүд hунгалтын урда тээ абтаhан байна. «Тааруугүй этэгээдүүд» гэдэгые алаhан хюдаhаншье ушар бии байгаа.

Бразилиин хоёр штадhаа бэшэндэнь шэнэдхэлгын национальна союз гэжэ зонхилхы парти олонхиин дуу абаhан байна. Энэ hунгалта Бразилиин арадай ажабайдалда ямаршье хубилалта хээгүй. Сэрэгэй шанга засаг түрые «демократяар» халхалха гэhэн зорилгоёо зонхилхы этэгээдүүд туйлажа шадаагүй.

НИГЕРИИН ЕРЭЭДҮЙ ТОДО БЭШЭ БАЙҺААР

НИГЕРИДЭ мүнөө угаа орёо байдал тохёолдонхой. 1966 оной июлиин 29-дэ урбалтын болоходо, засагые гартаа абаhан полковник Говоной сэрэгэй правительство оронойнгоо бүхы газар дээрэ эрхэ түлөөлэлгэеэ үшөө бэелүүлжэ шаданагүй. Үндэhэ яhанай шэнжэ баримталан байгуулагдаhан областьнуудынь амяараа боложо таhарха эрмэлзэлгэ гаргана. Зүүн областиин амяараа болохые оролдогшод хилэ дээгүүрээ хүрээ хаалтануудые бодхоо, таможеной түлөөhэ абадаг болоо, мүн полициин болон сэрэгэй отрядуудтай болонхой. Тиихэдээ энэ областиин сэрэгэй губернатор Оджукву «сэрэгэй талаар Якуву Говон намhаа бүлюу бэшэ» гээд мэдүүлhэн байха юм. Нефть худалдажа оруулдаг олзынгоо хубиие центральна засагаархидта түлэхэhөө Зүүн областиин арсаха аюул гаража болохоор.

Нигериин федерацие таhаран уналгаhаань абархые оролдоhон сэрэгэй захиргаание толгойлогшо Я. Говон хоорондохи арсалдаагаа гуримшуулхын тулада ороной дүрбэн областиин түлөөлэгшэдэй конференци зарлахые hаяшаг дурадхаа. Нигериин гүрэнэй байгуулалтын түхэл маяг тухай асуудал конференци дээрэ мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэхэ ёhотой. Өөhэдынгөө түлөөлэгшэдые эльгээхые арсаhан Зүүн областиин хараа бодол иимэ конференци зарлаха замда гол бэрхэшээлынь боложо үгэнэ. Конференциин зарлагдаха Лагоста Зүүн областиин түлөөлэгшэдэй аюулгүй байдал найдамтайгаар хангагдажа шадахагүй гэhэн хэбэртэй шалтаг Зүүн областиинхид баридаг юм. Тиимэhээ областиин сэрэгэй губернатор Оджукву далай дээрэ байhан онгосо дээрэ гү, али Либериин, Эфиопиин, Швейцарииншье газар дээрэ конференци үнгэргэхые дурадхаа. Ноябриин 17-до конференци хүдэлмэрилжэ орохо гэжэ хараалагдаhан аад, «болзоргүй саг соо» хойшолуулагдаа гэжэ полковник Говон hаяхан соносхоо.

Зүүн область Нигериин эгээн лэ баян, хүгжэнги хубинь юм. Энэ областиин таhарха гэhэн эрмэлзэлгэ Англиин болон Америкын империалистнуудай зүгhөө дэмжэгдэнэ гээшэ ха. Ушарынь хадаа Зүүн областиин газар дээрэ нефтиин угаа баян уурхай нээгдэнхэй. Тэрэниие Англиин болон Америкын компанинууд ашагладаг юм. Конгын гүрэнhөө зэд баянтай Катангые таhалха гэжэ Бельгиин империалистнуудай оролдоhон шэнгеэр Нигериhээ Зүүн областиень таhалхые нефтиин монополинууд оролдоно бэшэ гү гэhэн асуудал тараха ёhоороол гарана. Империалистнуудай hанаашалгаhаа Нигериин арадые hэргылхэ зуураа, Говоной сэрэгэй правительство өөрынгөө мэдүүлгэ соо иигэжэ зааhан байна. Орон дотор хи мүнөөнэй оршон байдал урдань Конгодо тохёолдоhон оршон байдалда хүргэжэ болохо байна. Тиихэдэ зарим хариин правительствануудай зүгhөө түхиратдаhан Катанга оронойнгоо бусад хубиhаа таhарха hэдэлгэ хэжэ, Конгодо граждан дайнь болоhон байгаа.

Е. ЕГОРОВ, Н. ЧИГИРЬ, К. ВИКТОРОВ. (ТАСС).

БААТАРШАЛГА

hаяын үдэрнүүдтэ Болгариин хүн зон коммунис партиингаа IX съездэдэ урма зоригтойгоор бэлдэhэн байна.

Бүхы республика доторхи ажалай дэбжэлтэ тухай газетэ, радио, телевидени мэдээсээ. Ажалай шэнэ шэнэ амжалта тухай мэдээнүүд нютаг бүхэнhөө абтаа. Ороной эгээн томо «Марица-Восток-2» гэдэг теплоэлектростанциин барилгашад, хабсаргагшад партиин съездын нээгдэхэ үлэртэ зорюулан, 150 мянган киловатт хүсэтэй түрүүшын блок ашаглалгада оруулаа. Враца хото шадархи азотнотукова комбинадай барилгашье түргэдхэгдөө. Эрнст Тельманэй нэрэмжэтэ заводой коллектив продукциин шанар hайжаруулха түсэб 109 процентээр дүүргэв. Видин хотын зон 360 hууритай шэнэ больницатай болобо. Красена тосхондо дүтэхэнэ эдеэ хоолой шэнэ комбинадай барилга эхилэнхэй...

Болгариин хото, тосхонууд үдэр бүри хубилан хүгжэнэ. Шэнэ заводууд бодоно. Кооперативна ажахынууд шэнэ шэнэ машинануудтай болоно. Уншалгын шэнэ байшангууд, соёлой ордонгууд нээгдээ. Коммунистнуудай парти, арадай засаг ажабайдалдамнай ехэхэн хубилалта асараа. Хуби заяанайнгаа эзэн болоhон арадай ажал хүдэлмэри эдэ хубилалтануудай эгээн хүсэтэй эшэ нүхэсэл болоно. Иимэ амжалта туйлаhан ажалшад зол жаргал тээшэ хүтэлэгшэ коммунис партидаа баяр баясхалан хүргэнэ.

— Болгариин шэнэ түүхэ богонихон—оройдоол хори гаран жэлэй хугасаатай юм. Оронойминай залуу үетэн үнгэрhэн сагай хүндэ хүшэр байдал тухай ном сооhоо гү, али аха нүхэдэй хоорооонhоо мэдэжэ абадаг. Харин тэрэ байдалые нюдөөрөө үзэhэн зон урданай сагые hанаандаа оруулха дурагүй байдаг. Уйдхартайл саг байгаа даа! Нарданги тала нутын дундуур гараhан годи-бэди мужаануудые, ялхигар шаргада хүлэгдэhэн сарнуудые, үгытэй ядуу байдалhаа зүдэрhэн хадын хүн зониие, үмхиржэ унаха болошоhон гэрнүүдтэй тосхонуудые тэрэ үеын Болгарида хаража болохо байhан. Хото, тосхонуудта гар дархашуулай өөдэгүй мастерскойнууд зэргэлэн оршодог hэн. Хуушан байдалай гэнжые таhа татаха, хара амяа хараhан ябадал усадхаха, дайн сэрэг сараха, hан... дарал дабаха, хүн зоной дунда эб найрамдал, тэгшэ эрхэ тогтоохо, хүнүүдэй шарайе хүхюун болгохо, эрхэ сүлөөтэйгөөр ажаллаха арга олгохо хүсэн үгы шэнгеэр hанагдадаг байгаа...

Он жэлнүүд ошожо, правительстванууд hэлгэгдэбэшье, арад зоной ажабайдал хуушан хэбээрээ үлэгшэ hэн. Пивын гэртэ суглараhан үгытэйшүүлэй хуби заяандаа гомодон, хараал шэрээл табилгынь буруу бэшэ байгаа. Үгытэй зоной байдал тэсэхын аргагүй хүнгэ бэлэй: солдадуудай фронтдо үхэжэ, таряашадай гэдэhээ үлдэжэ байхада, хүдөөгэй баяшуул зөөреэ арьбадхаха.

1917 оной Октябрь хүрэжэ ерээ. Ородой революци тухай мэдээнэй хойто зүгhөө ерэхэдэ, Болгариин хүн зон хүлгэшоо hэн. Совет Росси болгар зоной хамаг ухаан бодолые эзэлжэ, Болгаридашье hаруул hайхан саг мандан ерэхэ гэhэн этигэл найдабари түрүүлээ бэлэй.

Буржуазна хэблэл шэнэ тогтоhон Совет гүрэниие бии шадалаараа муушалжа ороhон юм. Хүнэй hанаанда орошогүй худал хуурмаг үгэ ородой революци тухай тарадаг байгаа. Октябриин социалис революциие баяр баясхалантайгаар угтаhан болгар коммунистнуудай парти дайсадай хоронолые үнэн үгөөрөө элишэлжэ эхилээ hэн. Болгариин коммунистнууд, түрүү үзэлтэй бүхы хүнүүд «Аврорын» шанга нэерээ эмхидхэгшэдые, Үбэлэй ордон добтолон абагшадые, эб найрамдал, газар тухай Совет засагай түүхэтэ түрүүшын декредүүдые бүхы дэлхэйдэ соносхогшодые халуунаар амаршалаа...

1918 оной январиин 2-то гараhан Болгариин «Работнически вести» газетэ урдамнай хэбтэнэ. Россида Октябриин революциин болоhон 1917 он магтаhан мүрнүүдые уншахадаа, сэдьхэлээ хүдэлэнгүй байхын аргагүй. «Үнгэрhэн 1917 он хэтэ мүнхын түүхэдэ үлэхэл. Европын эгээн томо гүрэнэй хүдэлмэришэн анги үнгэрөөшэ жэл түүхэдэ түрүүн засаг гартаа абаба. Ородой революционно правительствын гаргаhан лозунгые бүхы оронуудай пролетариат дэмжэнэ, тэрэнэй хойноhоо бүхы арад дабшаха».

Капиталай засагhаа арадуудые сүлөөлхэ эды шэнээн ехэ юумэн 1917 онойхидол адляар ондоо ямаршье сагта хэгдээгүй гэжэ «Работнически вести» тэмдэглэнэ. Капиталис байгуулалтын үндэhэн hогно сохигдоо. Ородой революци эгээн хүсэтэй сохилто хээ. Хүн түрэлтэндэ эб найрамдал, аха дүүгэй хани барисаа, эрхэ сүлөө асарhан социалис байгуулалтын ерээдүйнь түрүүшын шэнжэ үзэгдэжэ эхилhэн.

Агуу ехэ Октябрь тухай, Ленинэй парти тухай — арад зониие зоригжуулан хүтэлдэг илалта тугалдар хүсэн тухай Болгариин түрүү үзэлтэ олониитын хэлэhэн, хэблэлдэ бэшэгдэhэн олон жэшээнүүдые дурдажа болохо. Болгариин хүдэлмэришэд, ажалша таряашад, интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэд Октябриин илалтые үнэн зүрхэнhөө баярлан амаршалаа гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй.

...Россидахи революциhаа хойшо 27 жэл үнгэрөөд байхада—1944 оной сентябрьда Болгариин газар дээрэ эрхэ сүлөөгэй наран мандаа. Фашис дарлалтаhаа сүлөөрэлтэдэмнай туhалhан Октябриин солого хүбүүд—Совет Армиин сэрэгшэдтэ, бидэ, болгарнууд, аха дүүгэй баяр хүргэнэбди. Октябриин революциин туги, Ленинэй үзэл сурталда хэлбэришэгүй үнэн байhандаа бүхы арадта, тэрэ тоодо болгар арадта туhа хүргөө гэжэ мэдэнэбди.

Болгарнуудай үнинhөө хүсэжэ байhан hаруул hайхан байдалай мандаhанда омогорхон баясанабди. Ганса бидэ, болгарнуудта бэшэ, мүн бүхы Балкан хахад аралай бүхы оронууд ба түбинүүдэй арад зондо Агуу ехэ Октябрь нангинаар hанагдадаг. Яахадааб гэхэдэ, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе сагые нээhэн, дэбжэлтэ, hайн баралга, зол жаргал тээшэ арад зоной замые гэрэлтүүлhэн байна. Коммунизм байгуулжа байгаа СССР тээшэ—Ленинэй Эхэ орон, Октябриин Эхэ орон тээшэ бүхы хүн түрэлтэн анхаралаа хандуулна.

Октябрь дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ зоной зүрхэ сэдьхэлдэ нэбтэрэнхэй. Арад зон Агуу ехэ Октябриие магтан дуулаа, дуулажа байна, хэтын хэтэдэ дуулахашье байха.

Слав КАРАСЛАВОВ,
болгар уран зохёолшо.
(АПН).

ХИЛЫН СААНАҺАА

Индира Ганди арадта хандаба

ДЕЛИ. (ТАСС). Ган гасуурhаа хохидоhон районуудай хүн зондо туhаламжа үзүүлхэ талаар премьер-министрэй фондын байгуулагдаhан тухай Индиин премьер-министр Индира Ганди соносхоо. Арадта хандахалаа премьер-министр иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Бихар, Уттар Прадеш штадуудта, ороной бусад зарим районуудта хоёр жэл соо удаа дараагаар үзэгдөөгүй ехэ ган гасуурай болоhон дээрэhээ, олон миллион хүнэй ами наhанда аюул тохёолдоод байна. Ган гасуурhаа хохидоhон районуудта эльгээхын тулада эдеэ хоолой зүйл, эм дом, хубсаhа хунар барилгын материал, транспортна болон бусад түхеэрэлгэнүүдые суглуулжа, премьер-министрэй фондодо оруулхыень бүхы эрхэтэдые Индира Ганди уряалаа.

Буруушаалгын бэшэг

ХАНОЙ. (ТАСС). Америкын самолёдууд ноябриин 17-до ДРВ-гэй агаарай хилые дахяад дабажа, Виньлинь районой, тэрэшэлэн Хатинь, Нгеан, Тханьхоа провинцинуудай hууриин газарнуудые, промышленна предприятинуудые бомбодоо, буудаа гээд ВИА агентство дамжуулна.

Тэрээнhээ гадна Америкын 7-дохи флодой корабльнууд ДРВ-дэ хамаатай уhанда орожо, Куангбинь провинциин эрье шадарай хэдэ хэдэн районуудые буудаа.

Вьетнамай Арадай армиин верховно командованиин холбоо байгуулха зургаан Вьетнамда ажаглалта хиналта хэхэ уласхоорондын комиссида буруушаалгын бэшэг эльгээжэ, США-гай эдэ дээрмэшэн ёhоной ябуулгые шоо хараа, ДРВ-дэ эсэргүү сэрэгэй ябуулгануудые дары түргэнөөр болюулха тухай США-гай правительствада эрилтэ хээ.

Советскэ уран hайханай выставкэ Токиодо ехээр hайшаагдана

ТОКИО. (ТАСС). Баруунай искусствын гүрэнэй музей Токиодо нээгдэhээр hара үлүүтэй боложо байна. Тэрээндэ хүн зон угаа олоороо орожо харадаг. Третьяковско галерейhээ, зураглан харуулгын искусствын А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ музейhээ, Эрмитажhаа, Ородой музейhээ абтаhан картинануудай советскэ ехэ выставкэ музейн хэдэн олон залнууд соо табигданхай. Тэрэ залнуудтань уран зурагуудаар hонирходог 4 мянга гаран хүн үдэр бүхэндэ ородог.

Ноябриин 19-дэ Японой премьер-министр Эйсаку Сато выставкэдэ орожо, ородой болон Баруун Европын мэдээжэ зураашадай зураhан зохёолнуудые hонирхолтойгоор хараа.

Уран зурагай талаар мэргэжэлтэб гэжэ өөрыгөө би тоолоногүйб, зүгөөр выставкые хараад байхадаа, иимэ выставкэнүүдые үнгэргэлгэ манай оронуудай хоорондохи культурна холбоо барисаа хүгжөөлгэдэ туhалха гэжэ тоолохо байнаб гээд Сато хэлээ.

ЭЗЭМДЭГШЭД СЭРЭГҮҮДЭЭ ГАРГААГҮЙ БАЙҺААР

ГАВАНА. (ТАСС). Доминиканска Республикада Америкын эзэмдэлгын хүсэнүүдэй подразделенинүүд урда мэтэ байhан зангаараа. ОАГ-ай энэ оной сентябрь соо гаргаhан шиидхэбэриин ёhоор тус хүсэнүүд эндэhээ гаража ошохо ёhотой байгаа.

Американ эзэмдэгшэд республика дотор зоргоороо аашалалдаhан зангаараа. Нагуада, Самана гэжэ хушуунда американ солдадуудые хаража болохо байна. Тэндэ эзэмдэгшэдэй подразделенинүүд байдаг. Альто Бандера гэжэ хуушанай сэрэгэй баазада американ сэрэгүүд бии гээд Доминиканска «Популар» газетын бэшэhые Пренса Латина агентствын корреспондент Санто-Домингоhоо дамжуулна.

ЭКВАДОР. Бүлэг залуу уран зураашад Гуаякилиин түбэй талмайнуудай нэгэн дээрэ ямаршьеб выставкэ эмхидхээ. Тэдэнэр өөhэдынгөө зурагуудые ургамал модонуудта үлгөө. Тэндээ хүнүүдэй харааар байтар зурагуудые зуража ороо. Түрүү үзэл баримталдаг, арад зоной дундаhаа урган гараhан, оюун бэлиг ехэтэй эдэ залуу зураашад нигэжэ олониитые искусстватай танилсуулхые эрмэлзэнэ. Зураг дээрэ: Мануэль Угарте гэгшын зураг зуража байхыень хүн зон ажаглан хаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Ази, Африкын оронуудтай hанал нэгэдэлгын Японой комитедэй конференци нээгдэбэ

ТОКИО, октябриин 20. (ТАСС-ай корреспондент В. Дроздов иигэжэ дамжуулна:

Ази, Африкын оронуудтай hанал нэгэдэлгын япон комитедэй 10-дахи конференци мүнөөдэр эндэ нээгдээ. Комитедэй префектурануудтахи болон городуудтахи отделенинүүдэй 133 делегат, 20 ажаглагша конференциин хүдэлмэридэ хабаадана. Конференцидэ хабаадагшад хадаа үнгэрhэн үе соо комитедэй хэhэн ажал ябуулгын дүнгүүдые гаргаха, саашадаа ябуулга хэхэ шэглэлые хараалха, комитедэй уставта оруулагдаха зарим хубилалтануудые зүбшэн хэлсэхэ, правлениин гэшүүдые, тэрэшэлэн генеральна секретариие, органуудые hунгаха байна.

Конференциин нээгдэhэнтэй дашарамдуулан, тэрээндэ хабаадагшадые Кубаhаа Японодо байдаг элшэн сайд Мануэль Куревомендес, Японодо ажаhуудаг Корей эрхэтэдэй лигиин, Японой эб найрамдалай комитедэй, япон-американ аюулгүйн договорто эсэргүү тэмсэл хэхэ, эб найрамдал болон демократиие хамгаалха национальна советэй, Япон журналистнуудай конгрессэй түлөөлэгшэд амаршалаа. Тэрэшэлэн КПЯ-гай Центральна Комитедэй президиумэй гэшүүн Сатоми Хакамада конференци дээрэ амаршалгын үгэ хэлэhэн байна.

Конференци гурбан үдэрэй турша соо хүдэлмэрилхэ.

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН ЗАСЕДАНИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «ООН-до Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгдэхэ хуулита эрхые hэргээхэ» тухай асуудалые Генеральна Ассамблей ноябриин 18-най үглөөнэй пленарна заседани дээрээ зүбшэн хэлсэжэ ороо.

Тус асуудалаар резолюциин проектые 11 ороной—Албаниин, Алжирай, Гвинейн, Камбоджын, Конгын (Браззавиль), Кубын, Малиин, Мавританиин, Пакистанай, Румыниин болон Сириин — делегацинууд Ассамблейн үзэмжэдэ табяа. ООН-до түлөөлэгдэхэ КНР-эй хуулита эрхые hэргээхэ, тэрэнэй правительство ООН-до Хитадые түлөөлхэ гансахан лэ түлөөлэгшэнь болоно гэжэ мэдэрхэ, чанкайшис засаг түрын түлөөлэгшэдые ООН-hоо намнаха гэhэн эрилтэ тэдэнэр энэ проект соогоо табиhан байха юм.

ООН-до КНР-эй түлөөлэгдэхэ хуулита эрхээ hэргээхэ тухай асуудалые шухала асуудал болгон хаража үзэхые дурадхаhан резолюциин проектые 13 орон, тэрэ тоодо США Ассамблейдэ дурадхаhан байна. Иимэ мэхэ гохо баруун гүрэнүүдэй зүгhөө үнгэрэгшэ сесси дээрэшье гаргагдаа hэн. Энэ мэхэ гохонь ямар зорилготойб гэхэдэ, мүнөө ООН-до чанкайшистнуудай эзэлжэ байhан hууриие КНР-тэ үгэхэ ябадалые бэрхэтэй болгохо гэжэ оролдоно. Юуб гэхэдэ, олонхиин — гурбанай хоёр хубиин дуугаар энэ асуудал шиидхэхые тэдэнэр баадхадаг байна бшуу.

Д. Раск пресс-конференци хэбэ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Америкын правительство Вьетнамай Демократическа Республикын газар бомбодолгые болюулха хүсэлэнгүй гээд ноябриин 18-да эндэ болоhон пресс-конференци дээрэ США-гай гүрэнэй секретарь Дин Раск мэдүүлээ. НАТО-гой сессидэ ошохо замдаа Сайгон хүрэхэб, hүүлээрнь Вьетнамдахи дайн байлдаанай байдал тухай шэнэ мэдээсэлнүүдые сэрэгэй талаар Баруун Европодохи ханинартаа дуулгахаб гээд Раск мэдээсээ.

Дипломатическа хүтэлбэрилэгшэдтэ орходоо американ сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэд мүнөө Вьетнамай асуудалда үлүү ехээр hүлөөлнэ гээд гүрэнэй секретарь мэдэрээ. Вьетнамда гуримшуулга хэхын тулада Америкын правительство «ямаршье үедэ» хэлсээ хэхээр бэлэн гэhэн хэбэртэй идхалгаа Раск дахин дабтаа.

НАТО-гой асуудалнуудта тогтохо доо, Европодо баруун оронуудай хэды шэнээн сэрэгые барижа байха тухай асуудалнууд, тэрэшэлэн зүүн болон баруун оронуудай хоорондохи харилсаан Хойто Атлантическа союзай болохоёо байгаа сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ гээд США-гай гадаадын политическэ зургаание хүтэлбэрилэгшэ хэлээ.

Редактор **Ц. О. ОЧИРОВ.**

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23 67, зам. редактора — 38 42, зам. редактора — 35 84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный — 48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24 74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25 41, 38-30, информации — 34-05 и перевод — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н02084. Зак. № 1144.